

Analýza možností využití prostředků z fondů EU v Tajmac-ZPS, a. s.

Denisa Ferenčíková

Bakalářská práce
2007

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav ekonomie
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa FERENČÍKOVÁ**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**

Téma práce: **Analýza možností využití prostředků z fondů EU
v Tajmac-ZPS, a. s.**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte literární poznatky vztahující se k problematice evropských strukturálních fondů.
2. Provedte analýzu využívání prostředků evropské strukturální politiky v podniku Tajmac-ZPS, a. s.
3. Zpracujte na základě syntézy analytických poznatků přehled doporučení pro danou organizaci s cílem efektivnějšího využití strukturálních fondů.

Rozsah práce: **40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

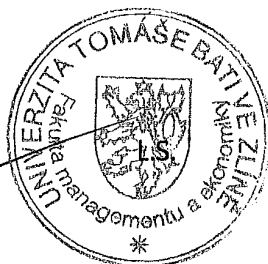
Seznam odborné literatury:

1. KLOUDOVÁ, J. Evropská unie. 1. vyd. Zlín: UTB 2004. ISBN 80-7318-222-X.
2. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. Podpora podnikání v ČR. 1. vyd. Praha: Odbor podpory malého a středního podnikání MPO, 2005. 298 stran.
3. Spektrum. Vydává Svaz průmyslu a dopravy ČR. 2006-, č. 9-. Praha: Svaz průmyslu a dopravy ČR, 2006-. 12x ročně. ISSN 1213-7227.
4. WOKOUN, R., LUKÁŠ, Z., KOUŘILOVÁ, J. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky EU. 1. vyd. Praha: IFEC, 2002. 168 stran. ISBN 80-86412-18-0.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jitka Kloudová, Ph.D.**
Ústav ekonomie
Datum zadání bakalářské práce: **16. března 2007**
Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2007**

Ve Zlíně dne 16. března 2007

doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan

Ing. Zuzana Dohnalová, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Předmětem této bakalářské práce je analýza možností využití prostředků z fondů Evropské unie ve společnosti Tajmac-ZPS, a. s., která se zabývá vývojem a výrobou obráběcích strojů. Společnost se již do některých dotačních programů v minulosti zapojila a cílem práce je analyzovat a zhodnotit přínos minulého čerpání dotací pro firmu vzhledem k jejich objemu, účelu vynaložení a vlivu na růst tržeb. Následně budou nalezeny další možnosti účasti v dotačních programech Evropské unie, které mohla společnost využít v minulosti a které se jí nabízí v dalším období. Závěrem práce je na základě provedené analýzy rozhodnout o tom, zda má firma v čerpání dotačních prostředků pokračovat i v budoucnu. V případě kladné odpovědi pak budou navrženy konkrétní programy podpory, kterých se může společnost vzhledem k její velikosti, zaměření a místu podnikání v budoucnu účastnit.

Klíčová slova: dotace, dotační program, strukturální fondy, Evropská unie

ABSTRACT

The subject of this work is analysis of possibilities of using resources from European Union funds in Tajmac – ZPS, a. s., a company that is engaged in development and production of machine tools. This company has already used some of the grants programmes. Target of this work is analysis and evaluation of benefit from utilization grants in former times in Tajmac-ZPS, a. s. The evaluation criteria were the volume of money from EU grants, the purpose of using and the impact on the rise in sales. Further on, there will be find another possibilities of participation in European Union funds that could have been used of in past. In consequence there are the possibilities which present themselves to the company in years to come. In conclusion there is a decision, on the basis of analysis, whether to continue in the utilization of European structural funds in Tajmac-ZPS, a. s. In case of favourable answer there will be proposed specific projects which the company could use with respect to her size, subject of enterprise and place of business.

Keywords: grant, grant program, structural funds, European Union

Chtěla bych poděkovat všem, kteří přispěli ke vzniku této bakalářské práce. Především děkuji paní doc. Ing. Jitce Kloudové, Ph.D. za odborné vedení, konzultace, cenné rady, doporučení a připomínky k obsahu práce. Moje poděkování patří také společnosti Tajmac-ZPS, a. s. za poskytnuté materiály a informace. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat i paní Anně Barcuchové za jazykovou úpravu práce a všem příbuzným a známým za psychickou a morální podporu.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU	10
1.1 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EU	11
1.2 LISABONSKÁ STRATEGIE.....	13
2 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU A ČR	15
2.1 OPERAČNÍ PROGRAMY	16
2.1.1 Operační program Podnikání a inovace	17
2.1.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.....	19
3 INOVACE JSOU BUDOUCNOSTÍ EVROPY	21
3.1 RÁMCOVÉ PROGRAMY EVROPSKÉ UNIE ZAMĚŘENÉ NA INOVACE.....	22
3.2 PROGRAM EUREKA.....	23
3.3 NÁRODNÍ INOVAČNÍ POLITIKA ČR	24
4 METODY HODNOCENÍ PŘÍNOSU DOTACÍ PRO PODNIK	25
4.1 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	25
4.2 SWOT ANALÝZA.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
5 ANALÝZA ČERPÁNÍ DOTACÍ V TAJMAC-ZPS, A. S.	29
5.1 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI	29
5.2 ZÁKLADNÍ CÍLE ÚČASTI V DOTAČNÍCH PROGRAMECH	31
5.3 HISTORIE ČERPÁNÍ DOTACÍ	31
5.3.1 EUREKA.....	32
5.3.2 KONSORCIA.....	33
5.3.3 POKROK	34
5.4 SOUHRNNÝ PŘEHLED ČERPANÝCH PROSTŘEDKŮ	35
5.5 NEVYUŽITÉ MOŽNOSTI ÚČASTI V DOTAČNÍCH PROGRAMECH EU	36
5.5.1 Operační program Průmysl a podnikání.....	37
5.5.2 Operační program Rozvoj lidských zdrojů	38
5.5.3 Další programy výzkumu a vývoje.....	39
5.6 PŘIPRAVOVANÉ PROJEKTY PRO DALŠÍ OBDOBÍ.....	39
5.6.1 TRVALÁ PROSPERITA.....	40
5.6.2 ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA	41
6 ANALÝZA PŘÍNOSU ČERPANÝCH DOTACÍ PRO SPOLEČNOST	43

6.1	VZTAH DOTACÍ K OBRATU SPOLEČNOSTI	44
6.2	PROSTŘEDKY NA VÝZKUM A VÝVOJ.....	46
6.3	PŘÍNOSY Z REALIZACE DOTOVANÝCH PROJEKTŮ	48
7	ZHODNOCENÍ A FORMULACE DOPORUČENÍ.....	51
7.1	SWOT ANALÝZA.....	51
7.2	ZHODNOCENÍ ČERPÁNÍ DOTACÍ V MINULOSTI	52
7.3	DOPORUČENÍ PRO BUDOUCÍ ČERPÁNÍ DOTAČNÍCH PROSTŘEDKŮ.....	54
7.3.1	Operační program Podnikání a inovace	54
7.3.2	Operační program Rozvoj lidských zdrojů	56
7.3.3	Další programy	56
	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65
	SEZNAM PŘÍLOH.....	66

ÚVOD

Základním cílem mé bakalářské práce, která nese název *Analýza možností využití prostředků z fondů EU v Tajmac-ZPS, a. s.*, je analyzovat možnosti minulého a budoucího čerpání prostředků z fondů Evropské unie a jejich přínosy pro společnost. Práce se snaží nalézt odpověď na otázku, zda je výhodné v čerpání prostředků z dotačních programů EU pokračovat i v dalším období a následně pak navrhnout nové možnosti pro využití těchto fondů.

První část práce je teoretická a zpracovává literární poznatky vztahující se především k problematice evropské regionální a strukturální politiky. Obecně charakterizuje politiku hospodářské a sociální soudržnosti EU, její principy, nástroje a aplikaci v podmínkách České republiky. Okrajově se zabývá také inovační politikou, která je jednou z priorit Evropské unie a metodami použitými v analytické části.

V dalších kapitolách je věnována pozornost konkrétní aplikaci teoretických poznatků v podmínkách společnosti Tajmac-ZPS, a. s. Po stručné charakteristice společnosti a vymezení základních cílů účasti v dotačních programech následuje samotná analýza. Nejdříve je provedena analýza minulého čerpání dotací z fondů EU a jeho přínosů pro společnost. Přínos dotačních prostředků je hodnocen vzhledem k jejich objemu, účelu vynaložení a růstu tržeb v důsledku realizovaných projektů. Následně jsou identifikovány další možnosti účasti v dotačních programech EU, kterých mohla společnost využít v minulosti a na kterých se bude moci zúčastnit v budoucím období.

Závěr je věnován syntéze všech výše uvedených analytických poznatků. Začíná SWOT analýzou, která přehledně zobrazuje výsledky provedených analýz. Na SWOT analýzu navazuje slovní zhodnocení efektivnosti minulého čerpání dotací z fondů Evropské unie s následným rozhodnutím o pokračování, resp. nepokračování v čerpání dotačních prostředků v následujícím období. Zhodnocení obsahuje také návrhy budoucích možností účasti společnosti Tajmac-ZPS, a. s. v dotačních programech Evropské unie v případě rozhodnutí, že se bude v čerpání dotací pokračovat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU

Základem dnešní Evropské unie bylo podepsání Maastrichtské smlouvy v únoru 1992, která byla společně s dalšími smlouvami a dohodami novelizována v červnu 1997 Amsterdamskou smlouvou. Jedním z hlavních úkolů Společenství je vytvářet mezi členskými státy takové vztahy, které vedou k posilování jejich vzájemné soudržnosti a solidarity. Politika hospodářské a sociální soudržnosti, která se též nazývá regionální a strukturální politika, vznikla sloučením regionální, sociální a části zemědělské politiky. Tato politika je realizována prostřednictvím Strukturálních fondů, Kohezního fondu, prostředků Evropské investiční banky a dalších finančních nástrojů [6, 13].

Cílem evropské integrace je mimo jiné snižování rozdílů v hospodářské úrovni jednotlivých členských států, resp. regionů. Snahou Evropské unie je umožnit všem obyvatelům, firmám a jiným subjektům účastnit se na pozitivěch, kterých bylo v členských státech dosaženo. Regionální a strukturální politika EU vychází z těchto základních principů [8, 12]:

- **Princip koncentrace** znamená, že poskytnuté prostředky by měly být využívány co nejúčelněji, pouze k realizaci předem stanovených cílů a ne na řadu méně významných drobných akcí.
- **Princip partnerství** říká, že na konkrétním rozdělení poskytnutých prostředků by se měli podílet jejich samotní příjemci, tj. regiony, města, obce a soukromé subjekty.
- **Princip programování** podává časový rozvrh pro alokaci prostředků. Konec programovacího období se přitom shoduje s finančními perspektivami pro celkový rozpočet EU. Prostředky z fondů EU jsou alokovány na základě víceletých a víceoborových programů, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů.
- **Princip adicionality (doplňkovosti)** stanovuje, že prostředky poskytnuté z fondů EU musí být doplněny určitým podílem vlastních prostředků příjemce pomoci. Neměly by totiž nahrazovat veškeré výdaje projektů, ale pouze je doplňovat. Jedná se o tzv. spolufinancování projektů.
- **Princip monitorování a vyhodnocování** představuje průběžné sledování a vyhodnocování celkové efektivnosti vynakládaných prostředků. Jde o průběžné monitorování realizace projektu, hodnocení jeho dopadů a konečné zhodnocení skutečných přínosů projektu.

- **Princip solidarity** je základním principem celého Společenství. Jde o to, že hospodářsky vyspělejší státy prostřednictvím svých příspěvků do společného rozpočtu financují rozvoj ekonomicky slabších států.
- **Princip subsidiarity** vyžaduje, aby byly jednotlivé cíle plněny na co nejnížší možné úrovni rozhodování. Tento princip vychází z Maastrichtské smlouvy.

1.1 Nástroje regionální a strukturální politiky EU

Hlavním nástrojem Evropské unie k dosahování ekonomické a sociální soudržnosti, tzv. koheze jsou strukturální fondy. Z těchto fondů jsou financovány víceleté rozvojové programy, na kterých společně participují regiony, členské a přistupující státy a Komise Evropské unie. Prostředky ze strukturálních fondů jsou určeny k financování základních cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti, které stanovuje Evropská unie. Pro období 2007–2013 jsou to následující cíle [16, 32]:

- **Cíl 1: Konvergence** je zaměřen především na podporu růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. Orientuje se na modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury, rozšíření a zlepšení základní infrastruktury, ochranu životního prostředí a zvýšení investic do lidského kapitálu.
- **Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** se orientuje na podporu ekonomických změn v průmyslových, městských a venkovských oblastech prostřednictvím regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy.
- **Cíl 3: Evropská územní spolupráce** směřuje k podporování harmonického a vyváženého rozvoje na území Evropské unie s důrazem na přeshraniční spolupráci.

Výraznou prioritu má cíl Konvergence, na který bylo v programovacím období 2007-2013 přiděleno až 81,9 % z celkových finančních zdrojů. Pro druhý a třetí cíl jsou zdroje rozděleny v poměru 15,7 % a 2,4 % [16]. Informační kanál Evropské unie Inforegio uvádí trochu jiné poměry, a to 81,54 % pro cíl Konvergence, 15,95 % pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a 2,25 % pro poslední cíl Evropská územní spolupráce [32].

Iniciativy společenství jsou zvláštní programy určené k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území EU. Tyto iniciativy doplňují základní programy Evropského

společenství, případně usnadňují jejich realizaci. Vyhlašuje a řídí je Evropská komise. Jedná se o tyto čtyři programy [12]:

- INTERREG – zaměřuje se na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci s cílem docílení harmonického a vyváženého plánování a rozvoje celého území EU
- EQUAL – se týká rozvoje lidských zdrojů. Jeho hlavním cílem je bojovat proti všem typům diskriminace a nerovnosti na trhu práce
- LEADER – orientuje se na podporu rozvoje venkova
- URBAN – podporuje hospodářskou a společenskou obnovu měst a městských aglomerací v období krize

Projekty vypracované na základě výše uvedených cílů nebo Iniciativ Společenství jsou financovány z jednotlivých strukturálních fondů. V současné době Evropská unie používá k dosažení svých cílů následující čtyři **strukturální fondy** [4, 13]:

1. **ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje** je určen především k odstraňování regionálních nerovností, posilování rozvoje regionů, k rozvoji a vytváření trvale perspektivních pracovních míst. Jeho prostředky jsou určeny především pro financování investic do infrastruktury, vzdělávání a zdraví obyvatelstva, vědy a výzkumu, rozvoje místního potenciálu, rozvoje malého a středního podnikání, ochrany životního prostředí nebo výroby vedoucí k tvorbě nových pracovních míst.
2. **ESF – Evropský sociální fond** je nejstarším ze všech strukturálních fondů. Podporuje především aktivity členských zemí EU zaměřené na pomoc při integraci mladých lidí a nezaměstnaných do pracovního procesu a získávání potřebných kvalifikací. Směřuje ke stabilizaci a dalšímu růstu zaměstnanosti, podporuje rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji a napomáhá k adaptaci pracovníků na průmyslové změny. Jeho posláním je také bojovat proti nerovným příležitostem na trhu práce.
3. **EAGGF – Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství** pomáhá chránit spojení mezi zemědělstvím a půdou, podporuje konkurenceschopnost zemědělství, napomáhá mladým farmářům a zajišťuje diverzifikaci činností ve venkovských oblastech. Jeho aktivity jsou dále zaměřeny na podporu zemědělství v horských a podhorských oblastech, rozvoj venkovské infrastruktury, ochranu a zlepšení životního prostředí apod.

4. **FIFG – Finanční nástroj pro podporu rybolovu** je zaměřen na restrukturalizaci rybářského odvětví, modernizaci loďstva, rozvoj chovu ryb, ochranu některých přímořských oblastí, podporu výroby a obchod s rybími výrobky atd.

Kromě strukturálních fondů má Evropská unie ještě další nástroje k realizaci své regionální a strukturální politiky. Jedná se především o [7, 13]:

- **Kohezní fond** nazývaný též fond soudržnosti, byl vytvořen roku 1993. Poskytuje prostředky členským zemím EU s HNP na obyvatele nižším než je 90 % průměru Společenství. Zaměřuje se především na velké projekty v oblasti životního prostředí a infrastruktury.
- **Evropskou investiční banku**, která poskytuje půjčky a záruky hlavně v oblasti průmyslu, energetiky, infrastruktury, telekomunikací a ochrany životního prostředí. Její úrokové sazby jsou velmi nízké a jen těsně přesahují náklady půjček.

1.2 Lisabonská strategie

Lisabonská strategie byla přijata na zasedání Evropské rady v březnu 2000. Na tomto zasedání byl chválen nový strategický cíl pro příští desetiletí v zájmu posílení zaměstnanosti, ekonomického růstu a sociální soudržnosti Evropské unie. Tento cíl byl definován následovně: „...stát se nejkonzurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností...“ [40]. Na zasedání ve Stockholmu v roce 2001 byl k této strategii připojen ještě další cíl, a to udržitelný rozvoj a zvýšení kvality života. Později se ukázalo, že vytyčené cíle jsou příliš vysoké, a proto byla Lisabonská strategie v roce 2005 přehodnocena. Její cíle byly konkretizovány do hlavních priorit, kterými jsou stimulace ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Proč se vlastně Lisabonskou strategií zabývám? Slouží totiž jako východisko pro rozdělování prostředků ze strukturálních fondů a jiných finančních nástrojů Evropské unie. V souladu s Lisabonskou strategií jsou zpracovávány jednotlivé operační programy v České republice a následně pak i konkrétní projekty jednotlivých zájemců o podporu. Každý stát přebírá jistou zodpovědnost za plnění cílů strategie, ze kterých vyplývají i národní reformní opatření.

Jak jsem již zmínila na začátku, základním cílem Lisabonské strategie je vytvoření konkurenceschopné, dynamické a o znalosti se opírající ekonomiky. Je třeba zajišťovat podporou investic, inovací a podnikavosti. Strategie říká, že se musí odstranit zbytečné byrokratické překážky a náklady spojené s podnikáním. Důraz je kladen na podporu důležitých spojovacích mezičlánků mezi firmami a finančními trhy, trhy s technologiemi, poradenskými službami, výzkumem, technologickým rozvojem a školícími institucemi.

Strategie dále vyzdvihuje důležitost investování do lidského kapitálu a budování aktivního sociálního státu. Systémy vzdělávání a odborné přípravy lidí na povolání se musí přizpůsobit požadavkům znalostní ekonomiky, a také vzrůstající potřebě kvalifikovaných a vzdělaných zaměstnanců. V rámci této myšlenky byly stanoveny dílčí cíle a Evropská unie vyzývá jednotlivé členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k jejich dosažení. Jde především o podporu vzdělávání a odborné přípravy pro život a práci ve znalostní ekonomice a rozvíjení aktivní politiky zaměstnanosti s důrazem na zvyšování počtu kvalitních pracovních míst v Evropě. V oblasti sociální otázky je cílem také modernizace sociální ochrany a podpora začleňování problémových a znevýhodněných skupin obyvatelstva do společnosti.

Klíčovým faktorem ekonomického růstu je nepochybně pozitivní rozvoj výzkumu a vývoje. Jak říká Lisabonská strategie „...výzkumná činnost na úrovni jednotlivých států a Unie musí být lépe propojená a koordinovaná, aby byla co nejefektivnější, přinášela co nejvíc inovací, a zajistila, že Evropa nabídne svým nejlepším mozkům lákavé vyhlídky...“ [40]. Ve výdajích na výzkum a vývoj Evropská unie zaostává za USA i ostatními zeměmi OECD. Výdaje na tuto oblast představovali v roce 2003 v Evropě 2 % z HDP. Snahou Evropské unie je posílit oblast výzkumu a vývoje, což se snaží realizovat i prostřednictvím různých dotací. Cílem je do roku 2010 dosáhnout výdajů na výzkum a vývoj ve výši 3 % z HDP [21, 40].

2 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU A ČR

Dne 16. dubna 2003 byla v Athénách slavnostně podepsána Smlouva o přistoupení České republiky a dalších devíti evropských zemí k Evropské unii, která vstoupila v platnost dne 1. května 2004. Česká republika se tak stala právoplatným členem Evropské unie a otevřely se jí nové možnosti využívání výhod evropské integrace. Jednou z těchto výhod je i možnost čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU.

EU používá pro účely strukturální politiky členění na jednotlivé územní statistické jednotky, které se označují **NUTS** (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques). Běžně se využívají tři úrovně NUTS I až NUTS III. Na území ČR odpovídá rozdělení na územní statistické jednotky NUTS III úrovně krajů. Regiony NUTS II, které jsou označovány též jako regiony soudržnosti, byly vytvořeny za účelem koordinace a realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Jsou tvořeny jednou až třemi jednotkami NUTS III a v ČR jich je celkem osm (Obr. 1). Poslední z těchto územních statistických jednotek je NUTS I, která zahrnuje celé území České republiky [6, 7].

Obr. 1. Územní statistické jednotky na území ČR [24]

2.1 Operační programy

Prostředky ze strukturálních fondů jsou konečným příjemcům poskytovány pomocí operačních programů (OP), které formuluje ČR na základě Národního rozvojového plánu a Národního strategického referenčního rámce. Každý operační program má definováno několik priorit, za které jsou odpovědné vybrané instituce ČR, nejčastěji ministerstva. Sektorové, nebo-li tematické operační programy, které byly vyhlášeny pro dané programové období uvádí tabulka (Tab. 1).

Tab. 1. Porovnání operačních programů v daných programových obdobích

Programové období	
2004 – 2006	2007 - 2013
<ul style="list-style-type: none"> - OP Infrastruktura - OP Průmysl a podnikání - OP Rozvoj lidských zdrojů - OP Rozvoj venkova a zemědělství - Společný regionální OP 	<ul style="list-style-type: none"> - OP Doprava - OP Technická pomoc - OP Podnikání a inovace - OP Výzkum a vývoj pro inovace - OP Lidské zdroje a zaměstnanost - OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost - OP Životní prostředí - Integrovaný Operační program

Zdroj: [10, 29]

Zpracování: vlastní

Jak je možné vidět v předchozí tabulce, počet sektorových operačních programů se oproti minulému období zvýšil. Za každý z těchto programů je odpovědný věcně příslušný ministerský resort. Prostřednictvím nich je realizován první cíl Konvergence, a to ve všech regionech NUTS II s výjimkou hlavního města Prahy. Pod tento cíl spadají také regionální operační programy (opět pro všechny NUTS II kromě Prahy) zaměřené na rozvoj regionální dopravní infrastruktury, služeb a cestovního ruchu, podporu podnikání v regionech a rozvoj a revitalizaci regionálních center, měst a venkova. Pro Prahu jsou určeny dva další operační programy spadající pod druhý cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

V souladu s řešením třetího cíle Evropská územní spolupráce bylo definováno pro období 2007-2013 celkem 9 programů, z toho 5 operačních programů přeshraniční spolupráce

s okolními zeměmi, OP Mezuregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, program INTERACT II a ESPON 2013 [29].

V rámci problematiky čerpání dotací prostřednictvím vybraných operačních programů se můžeme setkat s pojmem **podpora de minimis**. Jedná se o veřejnou podporu malého rozsahu, která vzhledem ke své výši neovlivňuje obchod mezi státy Evropské unie a nijak nenařuší hospodářskou soutěž. Jde o stanovení stropu veřejné podpory poskytnuté jednomu subjektu v období tří let, a to bez ohledu na její účel. Výše stropu je stanovena nařízením Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o založení ES na podporu de minimis, které je platné od 1. 1. 2007. Odstavec osm tohoto nařízení říká, že „...ze zkušeností Komise lze odvodit, že podpora, která za období tří let nepřesáhne strop ve výši 200 000 EUR, neovlivní obchod mezi členskými státy nebo nenařuší hospodářskou soutěž, a nespadá proto pod čl. 87 odst. 1 Smlouvy. Co se týče podniků činných v odvětví silniční dopravy, měl by být stanoven strop ve výši 100 000 EUR...“ [23]. Veřejnou podporu de minimis nelze poskytnout subjektům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, uhelného průmyslu a podnikům provozujícím silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu na nákup vozidel pro silniční nákladní dopravu [19, 23, 36].

V následujících podkapitolách blíže rozeberu dva aktuální operační programy, se kterými budu pracovat v analytické části.

2.1.1 Operační program Podnikání a inovace

OP Podnikání a inovace (OPPI) vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky pro nové programovací období 2007-2013. Tematicky navazuje na OP Průmysl a podnikání (OPPP) z předchozího zkráceného programovacího období 2004-2006.

Základní cíle programu jsou specifikovány v sedmi prioritních osách. V rámci každé z těchto prioritních os jsou charakterizovány jednotlivé specifické cíle, kterých bude dosaženo pomocí podpory určitých oblastí, a to formou speciálně vytvořených programů podpory (příloha P I). Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR bude v rámci každého programu podpory postupně zveřejňovat výzvy pro předkládání projektů. Potenciální zájemci tak budou moci předložit své vypracované projekty společně se žádostí o finanční podporu. Celou realizaci čerpání dotací z OPPI zajišťují agentury CzechInvest, CzechTrade, Česká energetická agentura a Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Z celkové výše prostředků určených Evropskou unií pro Českou republiku na programovací období 2007-2013 na cíl Konvergence připadá na OP Podnikání a inovace 11,75 %. Jedná se o celkovou částku 3041,31 mil. EUR. Rozdělení této částky na jednotlivé roky a prioritní osy operačního programu znázorňuje tabulka (Tab. 2).

Tab. 2. Alokace prostředků v rámci OPPI v EUR

Prioritní osa		Financování v EUR			MS ¹
č.	Název	EU	ČR	Celkem	
		a	b	c=a+b	a/c
1	Vznik firem	79 074 126	13 954 257	93 028 383	85 %
2	Rozvoj firem	663 006 134	117 001 083	780 007 217	85 %
3	Efektivní energie	121 652 502	21 468 089	143 120 591	85 %
4	Inovace	680 155 247	120 027 397	800 182 644	85 %
5	Prostředí pro podnikání a inovace	1 167 864 018	206 093 650	1 373 957 668	85 %
6	Služby pro rozvoj podnikání	239 959 560	42 345 805	282 305 365	85 %
7	Technická pomoc	89 600 959	15 811 933	105 412 892	85 %
Celkem		3 041 312 546	536 702 214	3 578 914 760	85 %

Zdroj: [26]

Zpracování: vlastní

V souladu s Lisabonskou strategií je podpora z OPPI určena především podnikům s vyšším inovačním potenciálem. Zaměřuje se však i na podporu nově vznikajících podniků a dalšího rozvoje existujících firem, především z hlediska zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Důraz je přitom kladen na regiony se strukturálními problémy a vysokou mírou nezaměstnanosti [18, 26].

¹ MS = míra spolufinancování, tzn. podíl příspěvku společenství na financování dané prioritní osy

2.1.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Gestorem OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ) je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Jeho předchůdcem v programovacím období 2004-2006 byl OP Rozvoj lidských zdrojů.

Strategie programu byla vypracována v souladu s příslušnými strategickými dokumenty Evropské unie i České republiky, přičemž ale primárně vychází z Národního strategického referenčního rámce. Základním cílem je zvýšení zaměstnanosti v ČR, a to na úroveň průměru patnácti nejlepších zemí Evropské unie. Tento cíl se dále člení na pět specifických cílů, ze kterých vycházejí jednotlivé prioritní osy programu (Tab. 3). Šestou prioritní osou je technická asistence.

Tab. 3. Specifické cíle a prioritní osy OPLZZ

Specifický cíl		Prioritní osa
Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů	→	Adaptabilita
Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti	→	Aktivní politika trhu práce
Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených	→	Sociální integrace a rovné příležitosti
Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb	→	Veřejná správa a veřejné služby
Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti	→	Mezinárodní spolupráce

Zdroj: [22]

Zpracování: vlastní

Na OPLZZ je v období 2007-2013 vyčleněno 7 % z celkových prostředků z fondů Evropské unie alokovaných v ČR v rámci prvního cíle Konvergence a 6,1 % prostředků alokovaných v rámci druhého cíle Regionální konkurenceschopnost. Financování bude probíhat pouze z Evropského sociálního fondu, a to ve výši 85 % z celkových veřejných výdajů. Zbývajících 15 % bude hrazeno z národních veřejných zdrojů [22].

Tab. 4. Alokace prostředků v rámci OPLZZ v EUR

Prioritní osa		Fond	Financování v EUR			MS ²
č.	Název		EU	ČR	Celkem	
			a	b	c=a+b	a/c
1	Adaptabilita	ERDF	597 909 105	105 513 371	703 422 476	85 %
2	Aktivní politika trhu práce	ERDF	606 776 330	106 901 706	712 678 036	85 %
3	Sociální integrace a rovné příležitosti	ERDF	398 606 070	70 342 247	468 948 317	85 %
4	Veřejná správa a veřejné služby	ERDF	122 648 021	21 643 768	144 291 789	85 %
5	Mezinárodní spolupráce	ERDF	39 024 370	6 886 654	45 911 024	85 %
7	Technická pomoc	ERDF	73 457 509	12 963 090	86 420 599	85 %
Celkem			1 837 421 405	324 250 836	2 161 672 241	85 %

Zdroj: [22]

Zpracování: vlastní

² MS = míra spolufinancování, tzn. podíl příspěvku společenství na financování dané prioritní osy

3 INOVACE JSOU BUDOUCNOSTÍ EVROPY

Jak je možné zpozorovat i z nových operačních programů, Evropská unie zvýšila své iniciativy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Inovace jsou základem pro pozitivní hospodářský vývoj celého Společenství, a proto jsem této tématice věnovala samostatnou kapitolu.

V roce 2006 vypracoval rakouský a finský svaz průmyslu společný dokument pod názvem **Inovace – budoucnost Evropy**. Základním cílem dokumentu je „...vytvořit v Evropě trh podněcující a stimuluující inovace a tím poskytovat firmám dostatečnou pobídku k zvyšování úrovně jejich výzkumu a rozvoj a aplikování celé řady nejnovějších technologií...“ [14]. Jako klíčové místo pro inovace jsou v tomto případě chápány podniky, které se musí dostat do centra pozornosti. Inovace pak přinášejí užitek všem, nejen podnikům a spotřebitelům, ale i zaměstnancům, životnímu prostředí, společnosti a celému hospodářství.

Důležitost inovačního procesu v podnikání si uvědomovali už i dřívější slavní ekonomové a podnikatelé. Podle Petera F. Druckera jsou inovace „...specifickým nástrojem podnikatelů, prostředkem, jehož pomocí využívají změn jako příležitostí pro podnikání v odlišné oblasti nebo poskytování odlišných služeb...“ [3]. Inovační podnikání představuje soubor podnikatelských aktivit zaměřených na neustálou realizaci inovací. S inovačním podnikáním bezprostředně souvisí aktivity v oblasti výzkumu a vývoje. Významným nástrojem pro uvádění výsledků výzkumu a vývoje na trh je transfer technologií. Transfer technologií je „...procesem cílevědomého časově ohraničeného převádění poznatků umožňujících inovovat výrobky, výrobní, pracovní a zkušební metody a služby...“ [11]. Může probíhat různými způsoby, například prostřednictvím odborných publikací, patentových licencí, osobními kontakty v rámci odborných mezinárodních konferencí a seminářů a jinými, někdy i nelegálními formami (napodobování, imitace).

Inovace jsou hnacím motorem současnosti. Dnešní firma jen stěží obstojí v konkurenčním boji bez inovování svého výrobního sortimentu nebo služeb. Kvalitní výzkum a vývoj produkující inovace je jednou z nejvýznamnějších konkurenčních zbraní podniku. Moderní podniky si velmi dobře uvědomují tento trend, a proto dnes není zvláštností, že inovační politika se v mnoha společnostech stává součástí strategického řízení [1].

3.1 Rámcové programy Evropské unie zaměřené na inovace

Spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje probíhá v rámci EU formou Rámcových programů. V období 2007-2013 vstoupil do platnosti sedmý rámcový program Evropské unie pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, který představuje souhrn činností na evropské úrovni zaměřených na financování a podporu výzkumu a technologického rozvoje. Program sleduje dva základní cíle, a to posilování vědecké a technologické základny průmyslu a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti. Jeho hlavní ideou je vytvoření tzv. Evropského výzkumného prostoru (ERA), a to zlepšením integrace a koordinace evropského výzkumu.

Program se skládá ze dvou specifických programů nazvaných Integrace a posilování ERA a Strukturování ERA a dalšího specifického programu pro nukleární výzkum pod názvem EURATOM. O projekt mohou žádat pouze řešitelské týmy skládající se z partnerů z různých členských nebo kandidátských zemí Evropské unie. Aktivity realizované bez přeshraniční spolupráce nejsou pro tento program vhodné [33, 34].

Jedním z programů vyhlášených v rámci České republiky, které přispívají k dosažení cílů 6., resp. 7. Rámcového programu výzkumu a vývoje Evropské unie, je **program POKROK**. Byl vyhlášen v roce 2003 Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a bude ukončen v roce 2009. Jedná se o program výzkumu a vývoje, který je součástí Národního programu výzkumu České republiky. Zaměřuje se na podporu projektů průmyslového výzkumu a vývoje, které směřují k zajištění konkurenceschopnosti české ekonomiky. Dále se orientuje také na zajištění energie pro ekonomiku a společnost [27].

Vznik a vytváření virtuálních institucí výzkumu a vývoje a propojení vysokých škol a ústavů akademie věd s průmyslem podporuje Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím programu KONSORCIA. **Program KONSORCIA** je určen k podpoře činnosti účelových seskupení, tzv. konsorcií, jejichž cílem je vyřešení jednoho konkrétního projektu výzkumu a vývoje a transformování výsledku až na úroveň prototypu, resp. poloprovodního, pilotního nebo ověřovacího zařízení. Projektová konsorcia jsou tvořena pracovníky výzkumných pracovišť a pracovníky průmyslových organizací [41].

3.2 Program EUREKA

Program EUREKA je jedním z nástrojů evropské spolupráce pro oblast aplikovaného a průmyslového výzkumu a inovací. Vnikl již v roce 1985 a sdružuje spolupráci 37 členských zemí a Komise EU. Česká republika se stala řádným členem v roce 1995 a můžeme říci, že patří k neaktivnějším zemím. Program EUREKA si klade za cíl „...*podporovat mezinárodní spolupráci mezi evropskými průmyslovými podniky, výzkumnými ústavami a vysokými školami a vytvářet tak podmínky pro zvyšování výkonnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu a rozvoj jeho společné infrastruktury...*“ [20].

Výstupem každého projektu realizovaného prostřednictvím programu EUREKA musí být nové špičkové výrobky, technologie nebo služby, které budou schopné komerčního využití. Projekty EUREKA jsou zaměřeny jak na oblasti soukromého, tak i na oblasti veřejného sektoru. Rámcově jsou orientovány na tyto oblasti [11, 20]:

- informační technologie,
- komunikační technologie,
- nové materiály,
- robotika a automatizace,
- lasery,
- doprava,
- energetika,
- životní prostředí,
- biotechnologie a medicínské technologie.

Organizační strukturu programu EUREKA tvoří [11]:

- **Konference ministrů**, která je nejvyšším orgánem programu, má za úlohu řešení jeho zásadní problematiky.
- **Skupina vysokých představitelů (HLG)** je řídicím orgánem a skládá se z vysokých vládních úředníků členských zemí a komise EU.
- **Sekretariát programu (ESE)** zabezpečuje všechny činnosti nezbytné pro celkový chod a koordinaci programu.

- **Národní programový koordinátor (NPC)** má za úkol řídit a zajišťovat veškeré aktivity programu v rámci dané země. V ČR tuto funkci vykonává vybraný pracovník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.
- **Rada programu** vystupuje jako poradní orgán Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Je tvořena nezávislými experty z jednotlivých oborů věcně souvisejících s projektem.

3.3 Národní inovační politika ČR

Národní inovační politika České republiky byla schválena Usnesením vlády České republiky ze dne 7. července 2005 o Národní inovační politice České republiky na léta 2005 až 2010. Byla vytvořena v návaznosti na příslušné dokumenty Evropské unie. Především jde o závěry předsednictví Evropské rady konaného v březnu 2005 v Bruselu, na kterém byl mimo jiné vznesen i požadavek na oživení Lisabonské strategie. Toto oživení klade důraz na podporu a rozvoj znalostí, výzkumu a inovací jako hnací síly udržitelného růstu.

Národní inovační politika ČR obsahuje čtyři strategické cíle. Pro každý cíl jsou stanoveny úkoly a nástroje pro jeho dosažení. Každý nástroj dále obsahuje opatření potřebná k jeho realizaci včetně gestora, termínu, ukazatelů a indikátorů úspěšnosti jejich realizace. Základní cíle NIP jsou:

- posílit výzkum a vývoj jako zdroj inovací,
- vytvořit funkční partnerství veřejného a soukromého sektoru,
- zajistit lidské zdroje pro inovace,
- zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Hlavní ideou NIP je dosažení toho, aby podniky a jiné organizace v ČR aktivně inovovali své výrobky a služby, technologie a metody organizace a řízení. Situace ČR v oblasti inovací je totiž velmi vážná a ČR se v současné době nachází pod úrovní evropského průměru. Projevuje se to hlavně v patentové aktivitě, v podpoře (financování) výzkumu, vývoje a inovací a v neposlední řadě i v oblasti vzdělávání [42].

4 METODY HODNOCENÍ PŘÍNOSU DOTACÍ PRO PODNIK

Pro zhodnocení přínosu čerpaných prostředků z dotačních programů pro podnik nejsou známé žádné všeobecně uznávané metody. Stanovit univerzální model hodnocení je však v této oblasti téměř nemožné, protože cíle jednotlivých podpor jsou velice rozmanité. Dále pak je rozdíl hodnotit významnost dotace pro malou firmu, kde může tvořit třeba i 10 % z realizované produkce a pro velký podnik, kde je podíl čerpaných prostředků na celkových tržbách doslova zanedbatelný. Každá společnost si proto musí stanovit vlastní kritéria, podle kterých bude přínos dotací hodnotit.

Kromě objemu čerpaných prostředků je nutné brát v úvahu také jejich účel vynaložení a vliv na budoucí růst tržeb. Při hodnocení lze využít jak metody kvantitativní, tak i metody kvalitativní. **Kvantitativní metody** spočívají v hodnotovém vyjádření relevantních ukazatelů a mohou být v rámci nich využita jistá hodnotící kritéria finanční analýzy. **Kvalitativní metody** se naopak orientují na stránku kvality a jiného než hodnotového přínosu pro společnost. Jako příklad můžeme uvést třeba SWOT analýzu.

4.1 Ukazatele finanční analýzy

Při hledání vhodných ukazatelů pro hodnocení přínosu dotací je možné vycházet z finanční analýzy. Smyslem finanční analýzy je na základě vybraných ukazatelů posoudit a zhodnotit finanční situaci, tzv. finanční zdraví podniku a formulovat doporučení pro jeho další vývoj. Zahrnuje širokou škálu různých metod, které slouží k řešení rozmanitých rozhodovacích úloh. Podle zaměření ji můžeme členit na dvě hlavní skupiny [9]:

- **analýzu finančního postavení podniku**, která hodnotí finanční pozici podniku jako celku a
- **analýzu spojenou se specifickými rozhodovacími úlohami**, která se týká konkrétní oblasti řízení nebo konkrétní činnosti (např. hodnocení návratnosti investice).

Když budeme vycházet z principů a metod finanční analýzy, můžeme pro hodnocení přínosu dotací pro společnost využít těchto skupin ukazatelů [2, 9]:

- **Absolutní (stavové) ukazatele** získané přímo z účetních výkazů nebo jiných vnitropodnikových dokumentů, případně i z externích zdrojů. Na základě nich lze se-

stavit analýzu vývojových trendů k posouzení časových změn vybraných ukazatelů (např. sledování výše úvěrů v určitém časovém období).

- **Rozdílové nebo tokové ukazatele** získáme rozdílem stavových ukazatelů nebo sledováním jejich vývoje v čase. Tokové ukazatele se týkají především výkazu zisku a ztráty, případně i cash flow. Předkládají údaje za daný časový interval ve formě nákladů, výnosů, tržeb, zisku a pod.
- **Poměrové ukazatele** dávají do poměru dva absolutní ukazatele. V klasické finanční analýze se nejčastěji používají ukazatele likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti. V případě hodnocení dotačních prostředků však lze využít i dalších poměrových ukazatelů, například pro vyjádření podílu čerpaných dotačních prostředků na celkových tržbách podniku nebo jiném relevantním ukazateli.

4.2 SWOT analýza

Pro přehledné shrnutí všech výsledků provedené analýzy je, podle mého názoru, efektivní využít SWOT analýzu. Název je tvořen začátečními písmeny čtyř anglických výrazů, a to **S**trengths (silné stránky), **W**eaknesses (slabiny), **O**pportunities (příležitosti) a **T**hreats (hrozby). Tato metoda je velmi často využívána při analýzách na strategické úrovni řízení (hodnocení podniku jako celku), ale lze ji analogicky použít i při analýzách různých projektů, činností a jiných problémů týkajících se podniku, ale třeba i jednotlivce (tzv. osobní SWOT analýza).

Tab. 5. Tabulka pro zpracování SWOT analýzy

Výčet silných stránek	Výčet slabých stránek
-	-
-	-
-	-
Výčet příležitostí	Výčet hrozeb
-	-
-	-
-	-

Zdroj: [5]

Jedná se o komplexní kvalitativní metodu jejíž cílem je vyhodnotit veškeré relevantní stránky zkoumaného problému. Základem metody je diagnóza jednotlivých faktorů rozdělených do čtyř základních skupin, kterými jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby (Tab.5). Analýzou vzájemné interakce jednotlivých faktorů dokážeme komplexně vyhodnotit fungování firmy nebo jiného zkoumaného problému [5].

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA ČERPÁNÍ DOTACÍ V TAJMAC-ZPS, A. S.

Se vstupem České republiky do Evropské unie se podnikatelům otevírají nové možnosti čerpání prostředků z evropských fondů. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se do dotačních programů EU zapojovala již před vstupem ČR a v této aktivitě pokračuje i nadále. Je však třeba položit si otázku, jak tyto dotace ovlivňují hospodaření společnosti, jestli je jejich výše pro společnost významná a zda projekty realizované s jejich podporou v budoucnu přinesou očekávané výsledky.

Základním cílem mé práce je analyzovat minulé a budoucí možnosti účasti společnosti Tajmac-ZPS, a. s. v dotačních programech Evropské unie a přínosy plynoucí pro firmu z již získaných dotací.

Pro úspěšné naplnění základního cíle je nutné zjistit, zda je účast v dotačních programech EU pro společnost přínosná, a jak významné je čerpání dotačních prostředků vzhledem k jejich objemu. Proto bude třeba zmapovat všechny projekty, které byly realizovány s podporou dotací a vyjádřit celkový objem poskytnutých dotací v jednotlivých letech. Dále se musí vyjádřit podíl dotací na obratu společnosti v příslušném roce a porovnat ho s podílem bankovních úvěrů. Při hodnocení významnosti čerpaných prostředků je důležité brát v úvahu i jejich zaměření a budoucí přínosy v podobě růstu tržeb. Proto bude také nutné zjistit tržby, které firmě přinesl daný projekt po ukončení jeho realizace a zmapovat jejich vývoj v čase.

Aby mohly být analyzovány možnosti minulé a budoucí účasti v dotačních programech EU, je nutné provést kompletní analýzu minulých i stávajících vyhlášených programů. Bude třeba prostudovat jejich podmínky a na základě toho zpracovat seznam programů, které byly nebo budou pro společnost reálně využitelné. Pak bude možné odpovědět na otázku, zda společnost využila všech možností, které se jí v minulosti nabízely a doporučit postup pro čerpání dotací do budoucna.

5.1 Představení společnosti

Společnost Tajmac-ZPS se sídlem ve Zlíně v části Malenovice, je akciovou společností zabývající se vývojem a výrobou obráběcích strojů. Patří mezi největší české exportéry (export tvoří více než 80 % roční produkce) a zaujímá přední místo v oblasti výroby obráběcích center a vícevřetenových automatů v České republice. Její výrobky si našly uplatně-

ní v těch nejnáročnějších průmyslových odvětvích na celém světě. Společnost klade velký důraz na přesnost, spolehlivost a vysoké technické parametry svých výrobků. Díky tomu se může pochlubit skvělou pověstí na domácím i světovém trhu.

Vznik společnosti je spojen s osobou Tomáše Bati a datuje se dnem 26. května 1903. Od roku 1950 společnost vystupuje pod názvem Závody přesného strojírenství (ZPS). V červnu roku 2000 firmu přebírá nový majitel, a to italská společnost TAJMAC-MTM S.p.A a původní název ZPS, a. s. se mění na Tajmac-ZPS, a. s. Společnost nyní zaměstnává přes tisíc zaměstnanců a její ochranná známka je registrována v 47 zemích.

Hlavním předmětem podnikání společnosti je výroba obráběcích strojů. Od roku 1903 probíhala v podniku strojírenská výroba. K výrobě obráběcích strojů společnost přešla v roce 1936. Nyní jsou předmětem podnikání společnosti následující činnosti [38]:

- stavba obráběcích strojů s mechanickým pohonem,
- konstrukce a vývoj obráběcích strojů s mechanickým pohonem,
- koupě zboží na účelem jeho dalšího prodeje a prodej,
- zprostředkování obchodu a služeb,
- pronájem nemovitostí a nebytových prostor,
- vykonávání a dodávky prací průmyslové povahy a průmyslových kooperací,
- výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů,
- kovoobráběčství,
- zámečnictví,
- činnost technických poradců v oblasti ekologie,
- provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy,
- poskytování technických služeb,
- technicko-organizační činnost v oblasti požární ochrany,
- pronájem a půjčování věcí movitých.

5.2 Základní cíle účasti v dotačních programech

Základním cílem účasti společnosti Tajmac-ZPS, a. s. v dotačních programech Evropské unie je především zvýšení inovačního potenciálu firmy formou podpory výzkumných a vývojových projektů. S tímto cílem bezprostředně souvisí i zlepšení konkurenčního postavení společnosti na domácím i světovém trhu.

V rámci inovačního procesu společnost využívá spolupráce s uznávanými výzkumnými centry a vysokými školami, které často vystupují jako spolupříjemci dotační podpory. Jedná se především o tyto instituce:

- Výzkumný ústav textilních strojů Liberec, a. s.
- České vysoké učení technické Praha
- Vysoké učení technické Brno

Při realizaci výzkumně-vývojových projektů se klade stále větší důraz právě na výzkumné práce. Hlavním důvodem tohoto trendu je skutečnost, že na oblast výzkumu se vztahuje vyšší míra podpory než na oblast vývoje. V některých případech může dotace na podporu výzkumu dosáhnout až 100 % uznatelných nákladů.

Kromě zvýšení inovačního potenciálu je účast v dotačních programech Evropské unie pro firmu významná i z hlediska lidských zdrojů. Zapojení co největšího počtu zaměstnanců do realizace projektů má za následek zvyšování intelektuálního kapitálu společnosti, což je také jedna z významných konkurenčních výhod.

5.3 Historie čerpání dotací

Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se již několik let úspěšně zapojuje do různých dotačních programů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie. Pro financování svých projektů využila možnosti čerpání prostředků ještě před vstupem České republiky do EU a v čerpání pokračuje i nadále v rámci strukturálních fondů a jednotlivých operačních programů. Od roku 1999 do roku 2006 realizovala tři významné projekty s využitím evropských dotací (Tab.6).

Tab. 6. Dotační projekty Tajmac-ZPS, a. s. realizované v letech 1999 – 2006

Program	EUREKA	KONSORCIA	POKROK
Projekt	Vývoj nového vícevřetenového soustružnického automatu	Vývoj řady CNC šestivřetenových automatů	Horizontální stroj s vysokou dynamikou
Rok řešení	1999 - 2001	2003 – 2005	2004 – 2006
Náklady projektu	37 217 000,-- Kč	59 047 700,-- Kč	41 783 000,-- Kč
Vlastní náklady	28 927 000,-- Kč	43 576 700,-- Kč	28 580 000,-- Kč
Dotace	8 290 000,-- Kč	15 471 000,-- Kč	13 203 000,-- Kč
Dotace z nákladů	22,3 %	26,2 %	31,6 %

Zdroj: [39]

Zpracování: vlastní

Dotační program EUREKA byl pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, další dva dotační programy KONSORCIA a POKROK byly realizovány v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky.

5.3.1 EUREKA

Projekt společnosti Tajmac-ZPS, a. s. vystupující pod označením OE 56/1 byl zaměřen na vývoj nového šestivřetenového automatu s cílem rozšířit stávající rozměrovou řadu vícevřetenových automatů o těžký stroj jako reakci na potřeby evropského a amerického trhu. Stroj umožnil spojit výhody mechanického řešení jednotlivých uzlů ovládaných vačkami a technologických možností CNC techniky obecně rozšířené v oboru obráběcích strojů.

Úlohou Tajmac-ZPS, a. s. při řešení projektu bylo zabezpečení celkového řízení projektu, realizace rozhodujících vývojových prací a stavba prototypu. Na projektu se dále podíleli:

- Výzkumný ústav textilních strojů Liberec, a. s. jehož úlohou bylo provedení výzkumných prací v mechanice pohonů a
- firma SITEC GmbH, Chemnitz měla na starosti programování CNC technologií.

Hlavní přínosy projektu spočívají ve spojení výhod tvrdé mechaniky jako základu stroje a CNC řízení příslušenství a opcí. Tyto výhody jsou následující:

- Výhody mechanického základu stroje jsou

- maximální redukce neproduktivních časů,
- zhotovení základního tvaru součásti výkonným obráběním.
- Výhody CNC příslušenství a opcí jsou
 - flexibilita a rychlost přeseřízení,
 - přesnost,
 - rozšíření technologických možností.

Výsledním řešením je stroj, který umožňuje relativně široký poměr mezi mechanickými a numerickými uzly a díky stavebnicovému uspořádání strojních celků lze míru jejich použití přizpůsobit dané technologii nebo požadavku zákazníka. Je to významný činitel v oblasti automobilového a leteckého průmyslu [39].

Řešení projektu probíhalo ve třech etapách v letech 1999 – 2001. Celkové náklady činily 37 217 000,- Kč, přičemž dotace pokryla 8 290 000,- Kč z těchto nákladů (příloha P II).

5.3.2 KONSORCIA

Projekt FD-K3/076 byl zaměřen na vývoj nového, plně numericky řízeného šestivřetenového automatu, čímž se podařilo rozšířit stávající prodejní sortiment vícevřetenových automatů o novou řadu strojů a významně tak posílit konkurenční postavení společnosti. Celková doba řešení projektu byla 36 měsíců, tj. od ledna 2003 do prosince 2005. Na řešení projektu se jako spoluřešitel podílel také Výzkumný ústav textilních strojů Liberec, a. s.

Hlavní přínosy projektu pro společnost Tajmac-ZPS, a. s.:

- výrazné rozšíření technologických možností automatů firmy Tajmac-ZPS, a. s.,
- zvýšení exportní schopnosti společnosti,
- zvýšení konkurenceschopnosti a jiné.

Hlavní přínosy pro uživatele nového šestivřetenového CNC soustružnického automatu:

- zkrácení pracovních časů,
- zvýšená přesnost,
- rozšíření technologických možností stroje,
- zvýšení životnosti nástrojů a pod.

Řešení projektu označeného OE 56/1 bylo rozděleno do tří etap, přičemž každá etapa představuje jeden kalendářní rok. Dotace se tedy rovněž rozdělila do tří období, ve kterých byla nositeli projektu postupně vyplácena. (příloha P III). Její celková výše činila 15 471 000,- Kč, což představuje zhruba asi 26,2 % z úhrnu nákladů projektu, které přesáhly málo přes 59 mil. Kč [39].

5.3.3 POKROK

V rámci dotačního programu POKROK Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky byl realizován projekt 1H-PK/60 zaměřený na vývoj horizontálního stroje s vysokou dynamikou. Předmětem projektu byla konstrukce, výroba, montáž a odzkoušení dvou obráběcích center. První variantou byl stroj s horizontální plovoucí osou, druhou stroj klasického provedení.

Cílem projektu bylo aplikovat do konstrukce horizontálního obráběcího stroje nový konstrukční prvek, tzv. plovoucí princip. Je to zcela nový přístup při konstrukci strojů, který nemá jak u nás, tak ani ve světě obdoby. Aplikace plovoucího principu do konstrukce stroje má mnohé výhody, jako například:

- zvýšení parametrů stroje nebo energetické úspory při stávajících parametrech,
- snížení vibrací přenášených do rámu stroje,
- kvalitnější povrch na obráběném dílci,
- vysoké hodnoty rychlostí a zrychlení stroje,
- vyšší možné nastavení parametrů stroje a pod.

Řešení projektu přispělo k dosažení cílů 6. Rámcového programu výzkumu a vývoje Evropské unie v tématice prioritě Program nanotechnologie, multifunkční materiály a nové výrobní procesy a nástroje – nové produkční stroje. Stejně jako u předchozích dvou projektů i u projektu horizontálního stroje s vysokou dynamikou bylo řešení rozděleno do tří etap v letech 2004 – 2006. (příloha P IV). Společnost z celkových nákladů 41 783 000,- Kč pokryla formou dotace 13 203 000,- Kč [39].

5.4 Souhrnný přehled čerpaných prostředků

Náklady vynaložené na realizaci všech tří dotovaných projektů, které byli blíže popsány v předchozích kapitolách činily celkem 138 047 700,- Kč (Tab. 7). Tyto náklady tvoří podstatný díl z celkových prostředků vynaložených společností Tajmac-ZPS, a. s. na oblast výzkumu a vývoje.

Tab. 7. Přehled nákladů dotovaných vývojových projektů v letech 1999 – 2006 v Kč

Rok	Dotační program			Celkem
	EUREKA	KONSORCIA	POKROK	
1999	12 700 000	-	-	12 700 000
2000	13 332 000	-	-	13 332 000
2001	11 185 000	-	-	11 185 000
2002	-	-	-	-
2003	-	13 589 300	-	13 589 300
2004	-	25 241 400	9 900 000	35 141 400
2005	-	20 217 000	13 212 000	33 429 000
2006	-	-	18 671 000	18 671 000
Σ	37 217 000	59 047 700	41 783 000	138 047 700

Zdroj: [39]

Zpracování: vlastní

Výše dotací, které společnost získala z fondů Evropské unie na realizaci zmiňovaných projektů, činila celkem 36 964 000,- Kč, což představuje necelých 27 % celkových nákladů projektů. V tabulce (Tab. 8) můžeme vidět výši čerpaných dotací v jednotlivých letech od roku 1999 do roku 2006.

Tab. 8. Přehled čerpání dotací v letech 1999 – 2006 v Kč

Rok	Dotační program			Celkem
	EUREKA	KONSORCIA	POKROK	
1999	3 200 000	-	-	3 200 000
2000	3 300 000	-	-	3 300 000
2001	1 790 000	-	-	1 790 000
2002	-	-	-	-
2003	-	3 397 300	-	3 397 300
2004	-	7 077 700	3 313 000	10 390 700
2005	-	4 996 000	5 490 000	10 486 000
2006	-	-	4 400 000	4 400 000
Σ	8 290 000	15 471 000	13 203 000	36 964 000

Zdroj: [39]

Zpracování: vlastní

Zajímavý je rok 2002, kdy neprobíhalo řešení žádného dotovaného projektu a společnost tedy nečerpala žádnou dotaci z fondů EU. V posledním období je viditelná snaha zvyšovat podíl dotačních prostředků pro financování vybraných projektů společnosti, zejména v letech 2004 a 2005, kdy běží dva projekty současně.

5.5 Nevyužité možnosti účasti v dotačních programech EU

Po vstupu České republiky do Evropské unie se otevřely podnikatelům a dalším institucím nové možnosti využívání dotačních prostředků Evropské unie. Řada z nich však nebyla na tento fakt dobře připravena a nedokázala využít všechny možnosti, které se nabízely. Níže uvedená analýza dokumentuje, zda společnost Tajmac-ZPS, a. s. využila všech příležitostí pro čerpání dotačních prostředků, které se jí v daném období naskytly, resp. kterých dalších programů se mohla zúčastnit.

Problémem čerpání dotací ve společnosti Tajmac-ZPS, a. s. je především velikost firmy. Většina dotací je totiž zaměřena na malé nebo střední podniky, respektive na nepodnikatelské subjekty. Z toho důvodu se například nemohla účastnit programů na podporu úspor energie, i když k tomu byly ve firmě předpoklady.

Prostředky z fondů Evropské unie jsou konečným příjemcům poskytovány prostřednictvím operačních programů, které vypracují instituce státní správy na základě jednotlivých cílů a priorit Evropské unie. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se mohla na těchto operačních programech účastnit od roku 2004. Ve zkráceném programovacím období 2004 – 2006 byly vyhlášeny čtyři rámcové operační programy a jeden Společný regionální OP.

Dva z těchto rámcových operačních programů byly vzhledem k jejich zaměření pro Tajmac-ZPS, a. s. naprosto nevyužitelné. Jsou to:

- OPI – Operační program Infrastruktura
- OPRVMZ – Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

V daném období tedy společnost mohla čerpat prostředky pouze ze dvou tematických operačních programů, a to:

- OPPP – Operační program Průmysl a podnikání
- OPRLZ – Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Podpora ze Společného regionálního operačního programu je určena jednotlivým regionům soudržnosti jako gestorům grantových schémat. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se tedy mohla potenciálně zapojit až do programů podpory vyhlášených regionem soudržnosti NUTS II Střední Morava. Většina z nich však byla zaměřena pouze na veřejný sektor, případně malé a střední podnikání.

Pro zjištění toho, jak společnost využila všechny možnosti účasti v dotačních programech Evropské unie, bylo nutné pečlivě prostudovat podmínky jednotlivých programů podpory vyhlášených v rámci každého z výše uvedených operačních programů.

5.5.1 Operační program Průmysl a podnikání

V rámci Operačního programu Průmysl a podnikání společnost Tajmac-ZPS, a. s. realizovala jeden ze svých projektů, a to pod programem POKROK. Na základě analýzy podmínek dalších programů podpory OPPP, se došlo k závěru, že firma se mohla v daném období účastnit těchto dalších programů [31]:

- **Program podpory inovací výrobků, technologií a služeb INOVACE** jehož cílem bylo podpořit projekty zaměřené na zvýšení technických a užitných hodnot výrobků a služeb nebo zvýšení efektivnosti procesů výroby a poskytování služeb. Dále se

program zaměřoval také na zavedení nových pokrokových metod řízení, uplatnění organizačních změn a jiných netechnických inovací. Podpora mohla být realizována formou zvýhodněného úvěru nebo dotace s max. výší 46 % uznatelných nákladů.

- **Program na podporu infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA**, který podporuje projekty vedoucí ke zlepšení podmínek pro rozvoj lidských zdrojů. Jeho cílem je zajištění infrastruktury pro školení a vzdělávání pracovníků na všech úrovních řízení podniku i ve výrobě. Maximální výše dotace je 46 % uznatelných nákladů projektu.

Některé programy podpory Operačního programu Průmysl a podnikání pokračují nadále i v programovacím období 2007-2013 pod novým Operačním programem Podnikání a inovace. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. má tedy ještě možnost zúčastnit se programů, které nevyužila v minulosti. V rámci programu ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA je dokonce již zpracováván projekt pro podání žádosti o podporu.

5.5.2 Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Oblast lidských zdrojů je další oblastí možností pro čerpání dotačních prostředků z EU, kterou společnost Tajmac-ZPS, a. s. dosud nevyužila. Jedná se o aktivity zaměřené především na zvýšení zaměstnanosti a kvalifikace pracovníků. Touto problematikou se v programovacím období 2004-2006 zabýval Operační program Rozvoj lidských zdrojů, v rámci kterého měla firma možnost zúčastnit se následujících programů [25]:

- **Program pro podporu tvorby nových pracovních míst**, který byl zaměřen na podporu přijímání nových zaměstnanců a jejich rekvalifikaci. Finanční podpora se pohybovala až do výše 200 tis. Kč na každé nové pracovní místo, resp. do výše 35% z nákladů na školení a rekvalifikace.
- **Program podpory odborného růstu zaměstnanců podniku PROFESE** je dalším program, kterého se mohou účastnit i velké podniky. Jeho cílem je podpořit projekty vedoucí ke zvýšení kvalifikace zaměstnanců a k zabezpečení jejich odborného růstu. Financuje náklady spojené s přípravou vzdělávacích aktivit, náklady na různé druhy školení, výukové materiály apod. Maximální výše podpory pro velké podniky činí 35 % uznatelných nákladů.

- **Standard rozvoje lidských zdrojů** jehož předmětem byl cenově zvýhodněný balíček služeb sestávající z dvaceti poradenských a hodnotitelských dnů a devíti doplňkových školení. Cenové zvýhodnění balíčku bylo do výše 200 tis. Kč.

5.5.3 Další programy výzkumu a vývoje

Ministerstvo průmyslu a obchodu v minulosti vyhlásilo ještě další programy se zaměřením na výzkum a vývoj. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se mohla zúčastnit těchto dvou [35]:

- **Programu výzkumu a vývoje TANDEM**, který byl orientován na podporu orientovaného a průmyslového výzkumu a vývoje s využitím v nových výrobcích, technologiích a službách. Cílem programu bylo zlepšení spolupráce mezi průmyslovými organizacemi a výzkumnými pracovišti. Z toho vyplývá i základní podmínka programu, a to, že řešení projektů muselo být realizováno účelovými seskupeními tvořenými průmyslovou organizací a výzkumným pracovištěm.
- **Programu průmyslového výzkumu a vývoje IMPULS** zaměřeného na zvýšení výkonnosti výrobních organizací, zlepšení konkurenceschopnosti produktů a modernizace technologií a podporu malých a středních podniků. Cílem je podpora projektů orientovaných na výzkum a vývoj nových materiálů, materiálů dosud neznámých vlastností, nových nebo zlepšených průmyslových výrobků a zařízení, nových nebo zlepšených technologií, systémů a služeb apod.

Oba programy byly opakovaně vyhlášeny Ministerstvem průmyslu a obchodu v roce 2006 se zahájením podpory vybraných projektů v roce 2007. Ukončeny budou v roce 2010.

5.6 Přípravované projekty pro další období

Pro následující období jsou připravovány další dva projekty financované s pomocí EU:

- TM – ND Nové metody a postupy při využití mechatronických prvků v konstrukci a stavbě obráběcích strojů realizovaný v rámci dotačního programu **TRVALÁ PROSPERITA**. Projekt byl již zpracován do projektové žádosti a předložen Radě.
- Školící středisko Tajmac-ZPS, a. s. spadá do dotačního programu s názvem **ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA**. Projekt je momentálně zpracován rámcově a dopracován bude po zveřejnění aktuální výzvy.

5.6.1 TRVALÁ PROSPERITA

Projekt označený jako TM – ND, je projektem výzkumu a vývoje zaměřeným na nové metody a postupy při využití mechatronických prvků v konstrukci a stavbě obráběcích strojů. Spadá do programu TRVALÁ PROSPERITA v rámci Operačního programu Průmysl a inovace. Zprostředkovatelem dotace je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, které se současně podílí na dotaci 15 %-ty.

Cílem projektu je udržení a rozvoj trvalé prosperity podniku na základě rozvoje aktivit pro uchování a tvorbu vyšší hodnoty produktů, jako jsou například zvýšení kvality produktu, snížení času pro uvedení produktu na trh, snížení celkových nákladů na produkt, zvýšení stupně standardizace, zlepšení výměny informací, zlepšení customizace produktu a jiné.

Předpokládá se, že projekt přispěje k dosažení jedné z nejvyšších úrovní poznání v oblasti technických věd s možno stí aplikovatelnosti i v jiných oborech. Přinese řadu nových patentově chráněných řešení, které budou vysoce aktuální i v roce 2010 [37].

Řešení projektu je rozděleno do čtyř etap, tj. roky 2007 – 2010. Každá etapa je rozdělena na několik činností, které mají stanovené termíny pro jejich dokončení. Projekt má jednoho spoluřešitele, který je současně i spolupříjemcem dotace. Je to Výzkumný ústav textilních strojů Liberec, a. s. Při řešení dílčích etap se předpokládá spolupráce s dalšími subjekty z ekonomické sféry. Maximální míra státní podpory, která může být na projekt poskytnuta je 47,25 %. Předběžné rozdělení ustatelných nákladů do jednotlivých etap řešení je uvedeno v následující tabulce (Tab. 9).

Tab. 9. Čerpání dotace v rámci programu TRVALÁ PROSPERITA v Kč

Rok	2007	2008	2009	2010	Celkem
Dotace celkem	15 430 000	19 480 000	18 070 000	10 820 000	63 800 000
Vlastní náklady	17 239 000	21 745 000	20 165 000	12 085 000	71 234 000
Celkem	32 669 000	41 225 000	38 235 000	22 905 000	135 034 000

Zdroj: [37]

Zpracování: vlastní

Tab. 10. Předpokládané přínosy projektu za celé sledované období

Přínos	Absolutní vyjádření	%
Růst tržeb	+ Kč 564 000 000,--	+ 5 %
Zvýšení zisku	+ Kč 141 000 000,--	---
Růst exportu	+ Kč 492 000 000,--	---
Růst podílu v daném tržním segmentu	---	+ 0,5 %
Snížení výrobních nákladů	---	- 15 %
Zkrácení doby vývoje obráběcích strojů	---	- 33 %

Zdroj: [37]

Zpracování: vlastní

Hlavním přínosem projektu je získání výhody časového předstihu před konkurencí a nárůst podílu v tržním segmentu. Z přínosů, které se dají alespoň částečně kvantifikovat jsou ty nejdůležitější uvedeny v tabulce (Tab. 10).

5.6.2 ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA

Projekt realizovaný v rámci programu ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA spadající pod OP Podnikání a inovace nese název Komplexní rozvoj lidského potenciálu a zlepšení vnitřních procesů v Tajmac-ZPS, a. s. Jde o vybudování nového školícího střediska v prostorách společnosti v zájmu zvýšení výkonového potenciálu současných, nových a potenciálních zaměstnanců. Hlavním cílem programu je vytvořit organizaci lidí, kteří budou schopni vyvíjet, vyrábět a dodávat na trh v ČR a EU výrobky s přidanou hodnotou jejíž výše zabezpečí perspektivní fungování a rozvoj společnosti Tajmac-ZPS, a. s. V rámci projektu se předpokládá navázání užší spolupráce se školami Zlínského kraje i úřadem práce. Součástí bude zaškolení a zapracování nových zaměstnanců z řad absolventů i nezaměstnaných [37].

Tab. 11. Čerpání dotace v rámci programu ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA v Kč

Rok	2008	2009	Celkem
Dotace celkem	7 200 000,--	7 800 000,--	15 000 000,--
Vlastní náklady - příjemce	10 800 000,--	11 200 000,--	22 000 000,--
Celkem	18 000 000,--	19 000 000,--	37 000 000,--

Zdroj: [37]

Zpracování: vlastní

Momentálně se projekt nachází ve fázi zpracování. Předpokládané celkové náklady činí 37 000 000,-- Kč a výška dotace by se měla pohybovat kolem 15 mil. Kč (Tab. 11). Realizace projektu je rozdělena pouze na dvě období, a to rok 2008 – 2009.

6 ANALÝZA PŘÍNOSU ČERPANÝCH DOTACÍ PRO SPOLEČNOST

Jestliže chceme zhodnotit, zda je objem čerpaných prostředků pro společnost dostačující a má smysl dále ve využívání dotačních programů pokračovat, musíme brát v úvahu několik kritérií. Je důležité přihlížet především k velikosti podniku, resp. jejímu obratu a objemu dotačních prostředků. Dále musíme znát zaměření jednotlivých projektů a jejich důležitost pro firmu, případně jiné možnosti financování těchto projektů. Rovněž je nutné sledovat přínosy plynoucí firmě z realizovaných projektů v podobě růstu tržeb, konkurenční pozice, hodnoty podniku apod.

Tab. 12. Úhrn čerpaných prostředků formou dotací v Kč

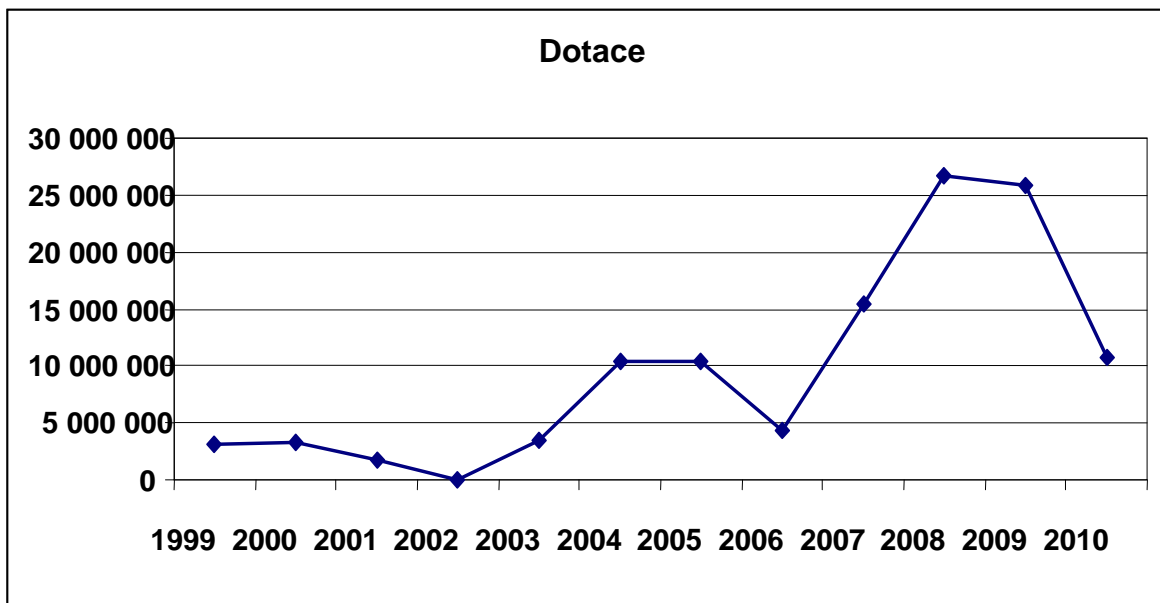
Poskytnuté dotace v minulosti				Budoucí čerpání	
Rok	Výška dotace	Rok	Výška dotace	Rok	Výška dotace ³
1999	3 200 000,--	2003	3 397 300,--	2007	15 430 000,--
2000	3 300 000,--	2004	10 390 700,--	2008	26 680 000,--
2001	1 790 000,--	2005	10 486 000,--	2009	25 870 000,--
2002	0,--	2006	4 400 000,--	2010	10 820 000,--

Zdroj: [37, 39]

Zpracování: vlastní

Tabulka (Tab. 12) a graf (Obr. 2) přehledně dokumentují vývoj finančních prostředků poskytnutých společnosti Tajmac-ZPS, a. s. z dotačních programů Evropské unie, a to souhrnně za jednotlivá léta počínaje rokem 1999.

³ Předpoklad vypočtený na základě dvou připravovaných projektů (kapitola 5.6)

Obr. 2. Vývoj čerpání dotací (v Kč) v letech 1999 – 2010

Z grafu (Obr. 2) je patrné, že objem čerpaných prostředků z dotačních programů dlouhodobě roste. První viditelnější nárůst je možné pozorovat v roce 2004, kdy Česká republika již jako člen EU začíná čerpat dotace ze strukturálních fondů EU. V letech 2004 – 2005 běží souběžně dva projekty financované formou dotací a v roce 2006 je jeden z těchto projektů již dokončen, proto můžeme v grafu pozorovat částečný pokles čerpaných prostředků. Od roku 2007 se předpokládá, že dojde k dalšímu prudkému nárůstu dotací v důsledku dvou připravovaných projektů. Kromě počtu projektů se zvyšuje také objem prostředků, které na daný projekt připadají.

6.1 Vztah dotací k obratu společnosti

Výrobní program společnosti Tajmac-ZPS, a. s. lze rozdělit do pěti základních komodit. Tržby za realizované výkony (výrobky, služby a zboží) v rámci dané komodity jsou uvedeny v tabulce (Tab. 13).

Tab. 13. Tržby za realizované výkony v tis. Kč

Rok	Tržby za realizované výkony v rámci jednotlivých komodit					Celkem
	AUTOMATY	OC	OKUMA	OSTATNÍ	KOOPERACE	
1999	315 450	540 875	118 415	33 295	4 505	1 012 540
2000	333 701	541 973	125 840	26 269	1 912	1 029 695
2001	675 286	713 136	429 413	5 562	-	1 823 397
2002	530 481	405 070	193 435	9 900	58 037	1 196 923
2003	530 148	422 153	108 048	9 916	62 750	1 133 015
2004	434 987	366 579	108 581	15 211	94 129	1 019 487
2005	405 372	525 899	188 372	84 435	106 266	1 310 344
2006	513 972	671 706	233 108	54 433	125 205	1 598 424

Zdroj: [38]

Zpracování: vlastní

Když porovnáme výšku dotací s výškou tržeb za realizované výkony (Tab. 12 a Tab. 13), je na první pohled viditelný rozdíl. Dotační prostředky tvoří za sledované období v průměru pouze 0,4 % z obrátu společnosti (Tab.14).

Tab. 14. Podíl dotací na realizovaných výkonech

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dotace z obrátu	0,32%	0,32%	0,10%	0,00%	0,30%	1,02%	0,80%	0,28%

Zdroj: [38, 39]

Zpracování: vlastní

Mimo dotací firma využívá na financování svých záměrů také bankovní úvěry (Tab.15). Jejich podíl na obrátu je ve většině let prokazatelně vyšší než podíl dotačních prostředků.

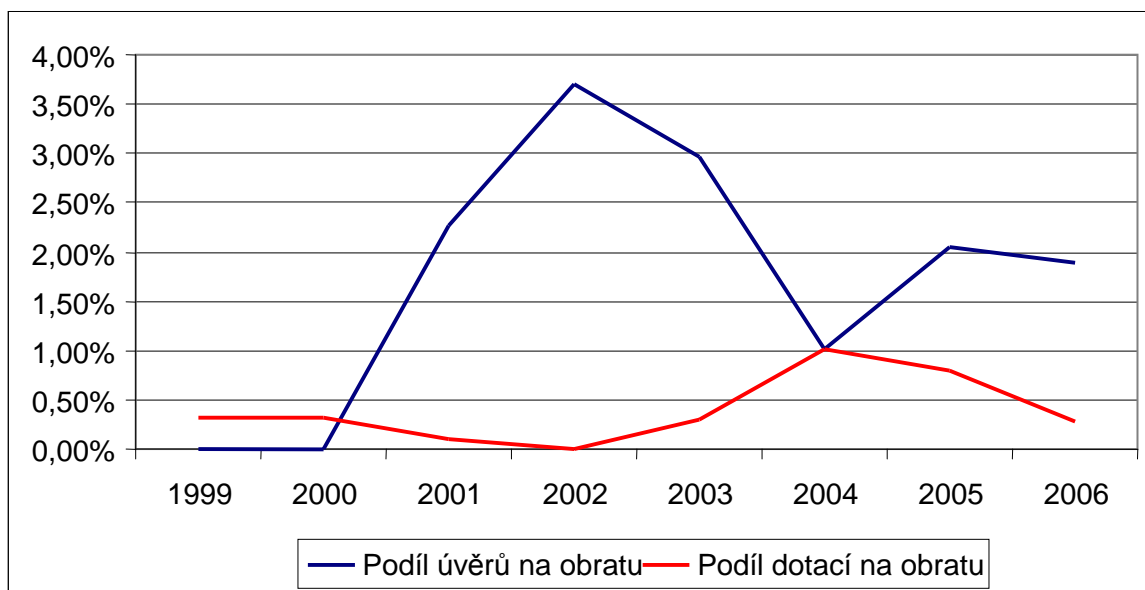
Tab. 15. Podíl bankovních úvěrů na realizovaných výkonech

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Úvěry v tis. Kč	31	0	41 467	44 363	33 504	10 342	26 891	30 345
Podíl na obrátu	0,00%	0,00%	2,27%	3,71%	2,96%	1,01%	2,05%	1,90%

Zdroj: [38]

Zpracování: vlastní

Vývoj v letech 1999 až 2006 však ukazuje (Obr. 3), že firma se snaží o snižování podílu úvěrů na financování podniku a naopak podíl dotací stoupá. Největší rozdíl je viditelný mezi lety 2002 a 2004. V roce 2002 firma nečerpala žádné dotace z fondů Evropské unie a naopak podíl úvěrů na obratu se vyšplhal až na 3,71%. V roce 2004 se však výška dotací vyrovnala výši čerpaných prostředků z bankovního úvěru. Tento vývoj je pro firmu pozitivní a je důležité ho udržet i pro další období.

Obr. 3. Porovnání podílu dotací a úvěrů na obratu společnosti v %

V roce 2006 je viditelný částečný pokles čerpaných dotací. Je to způsobeno přechodným obdobím, protože došlo k ukončení všech minulých projektů dotovaných zdroji z Evropské unie. V současné době jsou však připraveny dva nové projekty a podíl dotací tedy v budoucnu s velkou pravděpodobností podstatně vzroste.

6.2 Prostředky na výzkum a vývoj

Pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. je oblast výzkumu a vývoje nedílnou součástí podnikání, a také do ní ročně investuje nemalé finanční prostředky (Tab. 16). Vzhledem k základnímu předmětu podnikání je velmi důležité neustále udržovat tempo s technickým pokrokem. Výzkumně-vývojové projekty se zaměřují na zdokonalení stávajících a vývoj nových výrobků, které jsou pak významnou konkurenční zbraní podniku. Tajmac-ZPS, a. s. patří ve svém oboru ke světovým špičkám, a to především díky rychlé reakci na technologický pokrok.

Tab. 16. Výdaje vynaložené na výzkum a vývoj v období 1999 - 2006 v tis. Kč

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Výdaje V a V	17 845	18 497	17 413	11 160	15 427	35 639	34 529	30 058
Podíl na obratu	1,76%	1,80%	0,95%	0,93%	1,36%	3,50%	2,64%	1,88%

Zdroj: [37, 38]

Zpracování: vlastní

Společnost Tajmac-ZPS, a. s. do výzkumu a vývoje investuje v průměru 1,85 % z obratu ročně. Jejím cílem je zvýšit podíl těchto výdajů a přiblížit se tak úrovni předních českých firem, které investují do výzkumu a vývoje kolem 3,6 % ročního obratu. V této fázi právě nabývá na důležitosti využití dotací z fondů Evropské unie, protože v oblasti výzkumně-vývojových projektů jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů financování.

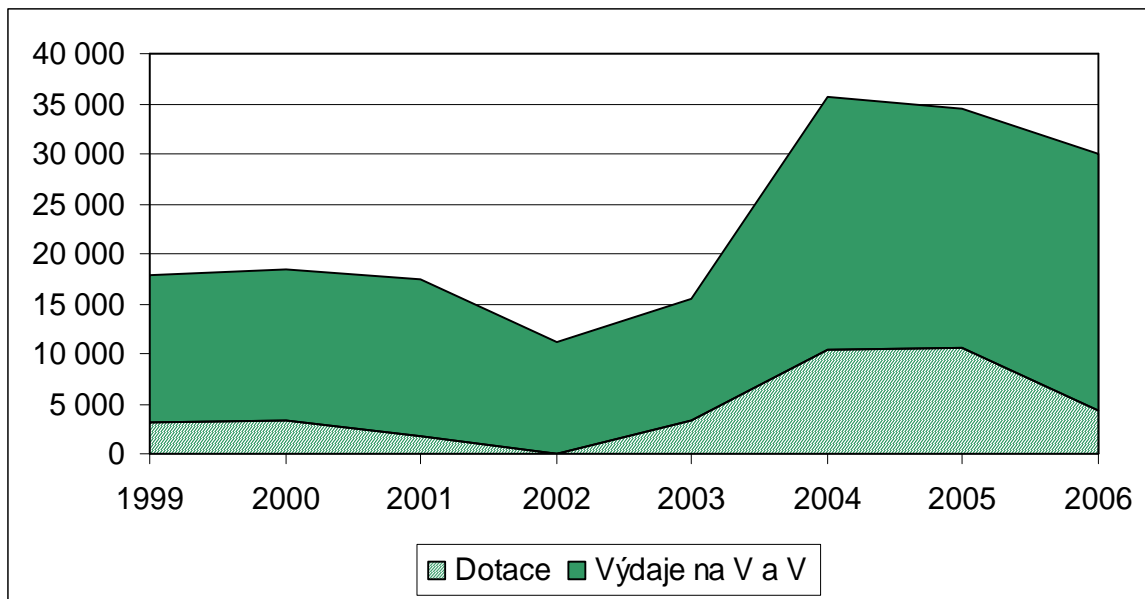
Jsou to právě projekty výzkumu a vývoje, které se snaží firma realizovat za pomoci dotací ze strukturálních fondů EU. Všechny tři projekty financované z dotačních prostředků, které byly do konce roku 2006 úspěšně realizovány, byly projekty zaměřené na vývoj nového výrobku. Jak velký podíl měly poskytnuté dotace na celkových výdajích na výzkum a vývoj znázorňuje tabulka (Tab. 17) a graf (Obr. 4).

Tab. 17. Podíl dotací na celkových výdajích na výzkum a vývoj (v tis. Kč)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Výdaje V a V	17 845	18 497	17 413	11 160	15 427	35 639	34 529	30 058
Dotace	3 200	3 300	1 790	0	3 397	10 391	10 500	4 400
% dotací z V a V	17,93	17,84	10,28	0,00	22,00	42,33	35,79	14,64

Zdroj: [37, 38, 39]

Zpracování: vlastní

Obr. 4. Vývoj výdajů na výzkum a vývoj a podíl dotací na těchto výdajích v tis. Kč

Z grafu je patrné, že objem výdajů na výzkum a vývoj má rostoucí tendenci. Od roku 1999 stoupl téměř o 13 mil. Kč. Podíl dotací na financování těchto výdajů však v posledních letech klesá. Největší hodnoty dosáhl v roce 2004, kdy dotace pokryly více než 42 % celkových výdajů na výzkum a vývoj. Toto číslo je poměrně vysoké a můžeme říci, že dotace tvoří významný zdroj financování výzkumně-vývojových projektů. V roce 2006 však firma zaznamenala propad na necelých 15 %, ale do budoucna počítá opět se zvýšením podílu dotačních prostředků na výzkumně-vývojové projekty formou účasti v nových programech.

6.3 Přínosy z realizace dotovaných projektů

Jedním z cílů vývojových projektů společnosti Tajmac-ZPS, a. s. je získání konkurenční výhody, a tím i posílení jejího postavení na trhu. Každý projekt byl zaměřen na vývoj nového výrobku a v budoucnu by měl přinést zvýšení tržeb odpovídající tržbám za prodej těchto nových výrobků (Tab. 18). Společnosti se zatím tuto podmínku úspěšně daří plnit. Je schopna každé čtyři roky kompletně inovovat celý výrobní program. Tento inovační cyklus se však pravděpodobně ještě více zkrátí se zahájením připravovaných projektů, především projektu v rámci programu TRVALÁ PROSPERITA.

Tab. 18. Tržby za realizované výrobky vyvinuté na základě dotovaných projektů v tis. Kč

Projekt	Rok						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ⁴	2008 ⁴
EUREKA	18	204	11 214	27 779	47 168	51 514	49 870
KONSORCIA	-	-	-	-	59	69 889	114 312
POKROK	-	-	-	-	-	75 809	135 909
Celkem	18	204	11 214	27 779	47 227	197 212	300 091

Zdroj: [37]

Zpracování: vlastní

Tržby za realizované výrobky, které byly vyvinuty za pomoci dotačních prostředků, můžeme sledovat počínaje rokem 2002, protože realizace prvního projektu EUREKA byla ukončena v roce 2001. Podíl výsledků projektů na celkových tržbách má stoupající tendenci (Obr. 5). Od roku 2006 již můžeme pozorovat společné působení výsledků dvou a následně od roku 2007 tří projektů, čímž jejich podíl na celkových tržbách výrazně vzrostl.

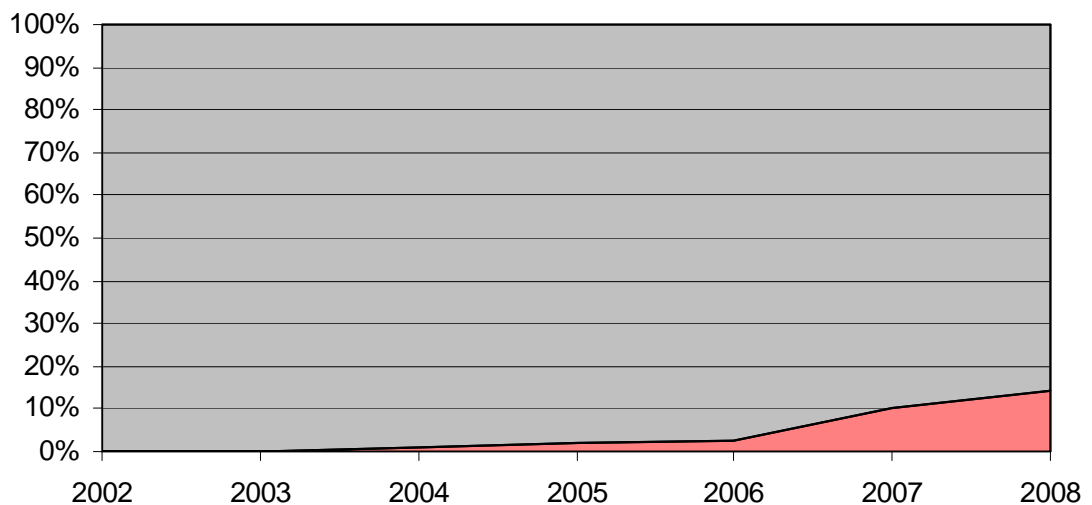
Tab. 19. Podíl tržeb z prodeje výrobků vyvinutých za pomoci dotací na celkových tržbách

Projekt	Rok						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ⁴	2008 ⁴
EUREKA	0,002 %	0,018 %	1,1 %	2,12 %	2,41 %	2,6 %	2,4 %
KONSORCIA	-	-	-	-	0,003 %	4,2 %	6,6 %
POKROK	-	-	-	-	-	4,8 %	7,7 %
Celkem	0,002 %	0,018 %	1,1 %	2,12 %	2,413 %	11,6 %	16,7 %

Zdroj: [37, 38]

Zpracování: vlastní

⁴ Tržby za realizované výrobky vyvinuté na základě dotovaných projektů za léta 2007 a 2008 a podíly těchto tržeb na celkových tržbách společnosti v letech 2007 a 2008 jsou pouze výhledy, které vycházejí z kontrahovaných zakázek.

Obr. 5. Vývoj podílu tržeb z tabulky (Tab. 19) v letech 2002 – 2008

Je třeba podotknout, že ovlivnění tržeb realizací projektů je podstatně vyšší než uvádí tabulka (Tab. 18). Je to způsobeno tím, že výsledky projektů se promítají také do ostatních inovací strojů. Tyto efekty však nelze jednoznačně vyjádřit. Podle odhadu je tímto způsobem ovlivněno 9 až 11% produkce. Výhledově budou výsledky dotovaných projektů pravděpodobně ovlivňovat tržby v rozmezí 26 až 28%.

7 ZHODNOCENÍ A FORMULACE DOPORUČENÍ

Obsahem závěrečného zhodnocení analýzy je posouzení celkového přínosu účasti v dotačních programech EU pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. a formulace doporučení pro využívání dotačních fondů v dalším období.

7.1 SWOT analýza

Pro přehledné vyjádření všech výsledků provedených analýz je vhodné využít SWOT analýzu. SWOT analýza dokumentuje silné a slabé stránky využívání dotačních prostředků ve společnosti Tajmac-ZPS, a. s. a identifikuje příležitosti a hrozby, které se v budoucnu mohou v této oblasti naskytnout.

S – silné stránky

- Možnost využití velmi výhodného, nenávratného zdroje financování
- Pokles výše úvěrů jako zdroje financování na úkor dotací
- Zvýšení inovačního potenciálu společnosti v důsledku větších investic do výzkumu a vývoje
- Zkrácení inovačního cyklu
- Zlepšení konkurenčního postavení firmy vývojem nových konkurenceschopnějších výrobků
- Zvýšení intelektuálního kapitálu společnosti z důvodu osobní účasti zaměstnanců na realizaci daných projektů
- Viditelný nárůst tržeb nejenom realizací nových výrobků, ale i promítnutím inovací do stávajícího sortimentu

W – slabé stránky

- Poměrně nízká výše čerpaných dotací vzhledem k celkovému obratu společnosti
- Nedostatečné využití všech možností čerpání dotačních prostředků z fondů EU v minulosti
- Jednostranná orientace čerpání dotací pouze do oblasti výzkumu a vývoje
- Nutnost dodržovat podmínku veřejné podpory de minimis

O – příležitosti

- Možnost účasti v nových dotačních programech se zaměřením na jinou oblast, např. rozvoj lidských zdrojů nebo úspory energie
- Lepší využití dotačních programů se stávajícím zaměřením na oblast výzkumu a vývoje

T – hrozby

- Zpřísnování podmínek pro žadatele o dotaci z fondů Evropské unie
- Orientace dotačních programů na malé a střední podniky
- Projekt realizovaný s podporou dotace nepřinese očekávané výsledky

7.2 Zhodnocení čerpání dotací v minulosti

Společnost Tajmac-ZPS, a. s. se v období 1999-2006 zúčastnila tří dotačních programů Evropské unie. Po vstupu České republiky do EU se jí otevřely nové možnosti pro čerpání dotací ze strukturálních fondů EU. Z provedené analýzy minulých možností účasti v dotačních programech vyplývá, že společnost se mohla v minulosti zapojit ještě do několika dalších programů podpory. Na druhou stranu ji však omezuje podmínka poskytování veřejné podpory de minimis (viz. kapitola 2.1), která určuje strop pro čerpání dotací na období tří let. Společnost si proto musí volit ze všech nabízených možností pouze ty nejvýhodnější; Proto účast ve všech potenciálních programech podpory je vzhledem k podmínce podpory de minimis pro jednu společnost nemožná.

Čerpání dotačních prostředků z fondů EU se v společnosti Tajmac-ZPS, a. s. v minulosti zaměřovalo výhradně na realizaci výzkumně-vývojových projektů nových výrobků. Oblast výzkumu a vývoje je pro firmu, vzhledem k jejímu oboru podnikání, velmi důležitá a ročně do ní investuje přibližně 1,85 % z celkového obrátu. Společnost si klade za cíl zvýšit podíl prostředků vynaložených na výzkum a vývoj a přiblížit se tak úrovni předních českých firem. Jednou z možností, jak tohoto cíle dosáhnout, je právě lepší využití možností čerpání dotací z Evropské unie.

Společnost dosud úspěšně realizovala tři projekty spolufinancované dotacemi z fondů Evropské unie. Všechny projekty byly zaměřeny na výzkum a vývoj. Objem dotačních prostředků z dlouhodobého hlediska roste a tento pozitivní vývoj se očekává i v budoucím

období, což lze usoudit z připravovaných projektů. V roce 2004 se dokonce podařilo dotačními prostředky pokrýt více než 42 % výdajů na výzkum a vývoj. V roce 2006 byl sice zaznamenán propad na 15 %, ale v budoucnu se opět počítá se zvýšením podílu dotačních prostředků na financování výzkumu a vývoje.

Podíl dotací na obratu společnosti je téměř zanedbatelný, tvoří pouze 0,4 %. Podíl úvěrů je vyšší asi o 1 až 2 %. Největší rozdíl je možné sledovat v roce 2002, kdy firma nezaznamenala žádný příjem formou dotačních prostředků a naopak výše úvěrů se vyšplhala téměř na 4 % z obratu. V současné době se však tyto ukazatele k sobě přibližují a v roce 2004 se dokonce vyrovnaly. Je důležité v tomto trendu pokračovat i do budoucna a snažit se co největší část úvěrů nahradit dotačními prostředky.

Z provedené analýzy by se mohlo zdát, že objem prostředků čerpaných z fondů Evropské unie nemá pro společnost, vzhledem k jejich nízkému podílu na obratu, téměř žádný význam a v čerpání dále není výhodné pokračovat. Opak je však pravdou. V tomto případě je důležité uvědomit si, na co jsou tyto prostředky použity a hodnotit jejich význam pro firmu z hlediska účelu vynaložení. Společnost totiž pouze touto cestou může realizovat projekty, na které by jinak neměla dostatek vlastních zdrojů a možnost financování výzkumně-vývojových projektů ze strany bank je téměř nemožná. Investice do výzkumu a vývoje jsou velmi důležité hlavně z hlediska posílení konkurenční pozice. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. patří ve svém oboru ke světovým špičkám a pro zachování této pozice je nutné udržet krok s technickým pokrokem a měnicími se požadavky trhu. V čerpání prostředků z Evropské unie je tedy rozhodně vhodné pokračovat.

Důkazem významnosti podpořených projektů jsou také přínosy, které společnosti plynou po ukončení jejich realizace, a to v podobě tržeb. Graf (Obr. 5) ukazuje, že podíl tržeb za výrobky vyvinuté z dosud realizovaných projektů na celkových tržbách stoupl z 0,002 % v roce 2002 na 2,4 % v roce 2006 a s velkou pravděpodobností dále poroste. Z kontrahovaných zakázek se předpokládá, že v roce 2008 by mohl dosáhnout až necelých 17 %. Do těchto výpočtů a odhadů však nejsou zahrnuty ještě další efekty, které realizované projekty společnosti přináší. Výsledky projektů se totiž promítají i do jiných inovací strojů a tímto způsobem pravděpodobně ovlivňují dalších 9 až 11 % produkce.

Výzkumně-vývojové projekty jsou pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. přínosem nejenom ve formě zvýšení inovačního potenciálu, ale také v oblasti rozvoje intelektuálního kapitálu

podniku. Na projektech pracuje mnoho zaměstnanců, kteří jsou v kontaktu s výzkumnými centry a výzkumnými ústavy vysokých škol. V průběhu své práce tak získají velké množství cenných informací a zkušeností, které pak zvyšují kvalitu jejich budoucí práce. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. si tímto způsobem vychovává a zdokonaluje své odborníky pro danou oblast.

7.3 Doporučení pro budoucí čerpání dotačních prostředků

Česká republika připravila pro využívání fondů EU v období 2007 – 2013 celkem 24 operačních programů rozdělených do tří skupin podle definovaných cílů. Společnost Tajmac-ZPS, a. s. jako podnikatelský subjekt může čerpat prostředky pouze v rámci 1. cíle Konvergence. Pod tento cíl spadá celkem osm tematických operačních programů a sedm regionálních operačních programů NUTS II. Regionu Zlínského kraje se týká regionální operační program pro NUTS II Střední Morava, který je však určen především nepodnikatelských subjektům, resp. malým a středním firmám.

Okruh pro výběr možných programů čerpání dotací pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. se tedy zúžil na osm tematických operačních programů. Po posouzení všech požadavků a podmínek pro zadávání projektů v rámci jednotlivých operačních programů se ukázalo, že společnost může vzhledem k zaměření své podnikatelské činnosti využít pouze následující programy:

- OPPI – Operační program podnikání a inovace
- OPLZZ – Operační program lidské zdroje a zaměstnanost

7.3.1 Operační program Podnikání a inovace

Operační program Podnikání a inovace zahrnuje celkem 15 programů podpory [30]: Inovace, Potenciál, Rozvoj, ICT v podnicích, ICT a strategické služby, Spolupráce, Prosperita, Školící střediska, Nemovitosti, Marketing, Eko-energie, Progres, Start, Záruka a Poradenství. Vzhledem k stanoveným podmínkám jednotlivých programů může společnost Tajmac-ZPS, a. s. využít pouze 8 z nich (Tab.20).

Tab. 20. Vybrané programy podpory v rámci OPPI využitelné v Tajmac-ZPS, a. s.

Název programu	Zaměření	Výše podpory	Míra dotace	Zprostředkuje/ příjem žádostí od
ICT a strategické služby	Rozvoj ICT i ve vztahu k dceřiným společnostem	1 – 100 mil. Kč	40 %	CzechInvest 01.05.2007
Eko-energie	Regulace a rozvody, zateplování, odpadní energie	0,5 – 100 mil. Kč	40 %	ČEA 01.06.2007
Inovace	Inovace výrobků	1 – 75 mil. Kč	40 %	CzechInvest 01.06. 2007
Potenciál	Zakládání center průmyslového výzkumu a vývoje	1 – 75 mil. Kč	40 %	CzechInvest 01.06.2007
Spolupráce	Kooperační odvětvová seskupení	neurčeno	75 %	CzechInvest 2. poloviny 2007
Prosperita	Vědeckotechnické parky apod.	1 – 200 mil. Kč	75 až 100 %	CzechInvest 2. poloviny 2007
Školící střediska	Zázemí pro realizaci a řízení vzdělávání	0,2 – 150 mil. Kč	40 %	CzechInvest 2. poloviny 2007
Nemovitosti	Vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí a související infrastruktury	neurčena	40 %	CzechInvest 2. poloviny 2007

Zdroj: [17, 30]

Zpracování: vlastní

Předchozí spolupráce s vysokými školami a veřejnými výzkumnými institucemi prokázala schopnost společnosti organizovat výzkum v oboru obráběcích strojů, včetně jeho zabezpečení lidskými zdroji. S ohledem na prioritní cíle stanovené pro období 2007 až 2013 lze očekávat, že u Operačního programu Podnikání a inovace bude v následujících letech rozšířen počet programů se zvýšenou mírou dotací až na 80 %. V zájmu zvýšení procentuální výše podpory by společnost měla přistoupit k rozšíření předmětu podnikání o výzkumnou činnost.

7.3.2 Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Firma dosud zaměřovala čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie pouze na oblast výzkumu a vývoje nových výrobků. V rámci strukturální politiky EU se však nabízí ještě řada jiných možností, jak využít dotace pro financování podnikatelské činnosti. Jednou z možností je i nový operační program nesoucí název OPLZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, který navázal na operační program z předchozího zkráceného programového období pod názvem OPRLZ – Operační program Rozvoj lidských zdrojů.

V rámci OPLZZ byly zatím navrhnuty dva programy podpory, kterých finální podoba však dosud nebyla schválena. Jde o tyto programy:

- EDUCA
- Národní projekt standard rozvoje lidských zdrojů

Oba programy jsou pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. využitelné vzhledem k její velikosti a předmětu podnikání. Maximální výše podpory v rámci programu Národní projekt standard rozvoje lidských zdrojů je však pouze 200 000,-- Kč, což je vzhledem k velikosti podniku zanedbatelná částka. Účast v programu EDUCA by však mohla být pro firmu perspektivní.

EDUCA je program zaměřený na podporu všech forem vzdělávání zaměstnanců od školení přes stáže a konference až po workshopy. Dotaci lze použít na zvyšování jazykových znalostí, počítačových a manažerských dovedností zaměstnanců nebo na specifické vzdělávání spojené s konkrétní technologií. Výše podpory se pohybuje v rozmezí od 0,1 mil. do 10 mil. Kč, přičemž dotace může pokrýt 35 až 80 % uznatelných nákladů. Konkrétní podmínky programu budou blíže specifikovány v jednotlivých výzvách [22, 28].

7.3.3 Další programy

Mimo programů podpory vyhlášených v rámci jednotlivých operačních programů existují ještě i další možnosti využití prostředků z fondů Evropské unie. Ministerstva nebo regionální orgány státní správy občas vyhlásí speciální dotační programy v souladu s aktuálními cíli Evropské unie. Jako příklad mohu uvést programy podpory výzkumu a vývoje nesoucí název TANDEM a IMPULS, které jsou blíže specifikované v kapitole 5.5.3.

Pro co nejlepší využití všech aktuálních možností čerpání dotačních prostředků je nutné neustále sledovat nové výzvy k předkládání projektů u jednotlivých ministerstev nebo zprostředkujících agentur.

ZÁVĚR

Česká republika se v roce 2004 stala právoplatným členem Evropské unie a od té doby se může podílet na všech výhodách, které její členství v EU přináší. Podnikatelské i nepodnikatelské subjekty nyní mají více možností pro čerpání dotací z různých fondů EU. Je to skvělá možnost jak zvýšit ekonomický růst a konkurenční postavení společnosti. Každý podnik by měl ve vlastním zájmu zvážit své možnosti a vybrat si ze širokého spektra různých dotačních programů ty, které jsou pro něj vyhovující. Využívání dotačních prostředků však musí být dobře zorganizovaným procesem, aby firmě skutečně přineslo očekávaný prospěch.

Cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat minulé a budoucí možnosti účasti společnosti Tajmac-ZPS, a. s. v dotačních programech Evropské unie a zároveň zhodnotit přínosy plynoucí společnosti z dotací, které již v minulosti získala na realizaci jistých projektů.

Nejprve byla provedena kompletní analýza minulého využití dotačních fondů EU. Potřebné podklady k provedení analýzy jsem získala z interních materiálů společnosti a částečně i z dalších zdrojů. Minulé čerpání dotací bylo posuzováno z různých hledisek. Nejprve byl vyjádřen podíl dotačních prostředků na celkových tržbách. Na základě tohoto ukazatele se dospělo k závěru, že z hlediska objemu je čerpání dotací pro společnost zanedbatelné. Při další analýze se mi však podařilo najít aspekty, které významnost dotací vyzvedly. Jedním z nich je podstatný vliv dotovaných projektů na celkový růst tržeb. Dalším významným faktorem je také účel vynaložení dotačních prostředků. Na základě analýzy bylo zjištěno, že dotace z fondů EU představují nesmírně důležitý zdroj financování výzkumně-vývojových projektů. Z výše uvedených důvodů bylo rozhodnuto v čerpání dotačních prostředků pokračovat i v dalším období.

Po úspěšném zpracování analýzy minulého čerpání dotací byl navržen další postup do budoucna. Na základě prostudování všech možností budoucí účasti v dotačních programech Evropské unie byly vybrány jednotlivé programy podpory, které jsou v souladu se stanovenými kritérii pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. využitelné.

Při provádění analýzy a koncipování návrhů a opatření do budoucna jsem se snažila postupovat tak, aby byly výsledky mé práce pro firmu skutečně využitelné. Věřím, že má práce bude pro společnost Tajmac-ZPS, a. s. přínosem, a bude pro mně velkým potěšením, když společnost aplikuje alespoň některé z mých návrhů v praxi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] CLEGG, Brian. *Creativity and Innovation for Managers*. 2nd ed. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2001. 113 p. ISBN 0-7506-4255-6.
- [2] DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: Analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 1. vyd. Praha: EKOPRES, 2006. 191 s. ISBN 80-86119-58-0.
- [3] DRUCKER, P. F. *Inovace a podnikavost*. 1. vyd. Management press Praha, 1993. 674 s. ISBN 80-85603-29-2.
- [4] HRDÝ, Milan. *Hodnocení ekonomické efektivnosti investičních projektů EU*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 204 s. ISBN 80-7357-137-4.
- [5] KEŘKOVSKÝ, M., VYKYPĚL, O. *Strategické řízení: Teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 172 s. ISBN 80-7179-578-X.
- [6] KLOUDOVÁ, Jitka. *Evropská unie: Historie a současnost ekonomického prostředí*. 2. vyd. Zlín: UTB, 2005. 190 s. ISBN 80-7318-265-3.
- [7] KRCHOVÁ, H., VOŘECHOVÁ, E. *Firemní inovační politika*. 1. vyd. Zlín: UTB, 2005. 255 s. ISBN 80-7318-363-3.
- [8] MALACH, Antonín a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 528 s. ISBN 80-247-0906-6.
- [9] PAVELKOVÁ, D., KNÁPKOVÁ, A. *Podnikové finance. Studijní pomůcka pro distanční studium*. 1. vyd. Zlín: UTB, 2005. 293 s. ISBN 80-7318-327-7.
- [10] ŠEVČÍK, Pavel a kol. *Jak získat peníze od státu, bank a EU*. 1. vyd. Praha: Newfinances 2004. 448 s. ISBN 80-903354-1-1.
- [11] ŠVEJDA, Pavel a kol. *Základy inovačního podnikání*. 1. vyd. Praha: Asociace inovačního podnikání ČR, 2002. 231 s. ISBN 80-903153-1-3.
- [12] WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.

- [13] WOKOUN, R., LUKÁŠ, Z., KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky EU*. 1. vyd. Praha: IFEC, 2002. 168 s. ISBN 80-86412-18-0.

Seriálové publikace a jednotlivé články v tisku:

- [14] BLIŽKOVÁ, M. Inovace – budoucnost Evropy. *Spektrum*, 2006, č. 9, str. 19.
- [15] Národní inovační politika České republiky na léta 2005 – 2010. *Inovační podnikání & transfer technologií*, 2005, č. mimořádné, str. 3-25.
- [16] ŠÍSTEK, V. Finanční perspektiva Evropské unie. *Moderní řízení*, 2006, roč. 41, č. 3, str. 38.

Internetové zdroje:

- [17] *Aktuální výzvy*. *CzechInvest* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/aktualni-vyzvy>>.
- [18] *Co je to operační program Podnikání a inovace*. *CzechInvest* [online]. [cit. 2007-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/co-je-to-oppi>>.
- [19] *Co je podpora de minimis*. *Czechinvest* [online]. [cit. 2007-03-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/program-standard-rozvoje-lidskych-zdroju>>.
- [20] *EUREKA: evropská spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje*. *Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže* [online]. [cit. 2007-02-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/Files/HTM/JMeurekac.html>>.
- [21] Jaký bude dopad plnění lisabonských cílů. *Bulletin CES VŠEM* [online]. 2006, č. 10 [cit. 2007-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.vsem.cz/data/docs/gf_bulletin1006.pdf>.
- [22] *Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. [cit. 2007-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/lidske-zdroje-a-zamestnanost>>.
- [23] *Nariženi Komise (ES) č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 na podporu de minimis* [online]. [cit. 2007-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R1998:CS:HTML>>.
- [24] *Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky v mapě*. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW:

- <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pr_o_potreby>.
- [25] *Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Czechinvest* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/op-rlz>>.
- [26] *Podnikání a inovace* [online]. [cit. 2007-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>>.
- [27] *Pokrok* [online]. [cit. 2007-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.avo.cz/programy/p-ppvav4.htm>>.
- [28] *Program Educa* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.edotace.cz/4772/podpora-zakladni-informace/program-educa/>>.
- [29] *Programy 2007-2013. Fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2007-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>>.
- [30] *Programy Operačního programu Podnikání a inovace. Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument25432.html>>.
- [31] *Průvodce podnikatele Operačním programem Průmysl a podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument7674.html>>.
- [32] *Regional Policy. Funds available* [online]. [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/fonds/index_en.htm>.
- [33] *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o sedmém rámcovém programu* [online]. [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0119\(01\):CS:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0119(01):CS:HTML)>.
- [34] *Šestý rámcový program v kostce* [online]. [cit. 2007-04-16]. Dostupný z WWW: <http://certik.ruk.cuni.cz/6RP/konecna_verze.pdf>.
- [35] *Vyhlášení veřejných soutěží 2007: resortní programy. Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2007-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument16406.html>>..

- [36] *Změny v de minimis*. CzechInvest [online]. [cit. 2007-03-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/zmeny-v-de-minimis>>.

Interní materiály:

- [37] Informace získané při osobních konzultacích.
- [38] Výroční zprávy z let 1999 – 2006.
- [39] Závěrečné zprávy o řešení projektů OE 56/1, FD-K3/076 a 1H-PK/60.

Ostatní zdroje:

- [40] *Dokumenty Evropské unie: Zasedání Evropské rady, konané ve dnech 23. a 24. března 2000 v Lisabonu*. Samostatná příloha Mezinárodní politiky, 2000, č. 5. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. ISSN 12102-9364.
- [41] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Podpora podnikání v ČR*. 1. vyd. Praha: Odbor podpory malého a středního podnikání MPO, 2005.
- [42] Národní inovační politika České republiky na léta 2005 – 2010.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČEA	Česká energetická agentura
EAGGF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
ERA	Evropský výzkumný prostor
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu
ICT	Informační a komunikační technologie
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
NIP	Národní inovační politika
OC	Obráběcí centra
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPI	Operační program Infrastruktura
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OPRLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Územní statistické jednotky na území ČR [24]	15
Obr. 2. Vývoj čerpání dotací (v Kč) v letech 1999 – 2010	44
Obr. 3. Porovnání podílu dotací a úvěrů na obratu společnosti v %	46
Obr. 4. Vývoj výdajů na výzkum a vývoj a podíl dotací na těchto výdajích v tis. Kč	48
Obr. 5. Vývoj podílu tržeb z tabulky (Tab. 19) v letech 2002 – 2008	50

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Porovnání operačních programů v daných programových obdobích	16
Tab. 2. Alokace prostředků v rámci OPPI v EUR	18
Tab. 3. Specifické cíle a prioritní osy OPLZZ	19
Tab. 4. Alokace prostředků v rámci OPLZZ v EUR.....	20
Tab. 5. Tabulka pro zpracování SWOT analýzy.....	26
Tab. 6. Dotační projekty Tajmac-ZPS, a. s. realizované v letech 1999 – 2006.....	32
Tab. 7. Přehled nákladů dotovaných vývojových projektů v letech 1999 – 2006 v Kč.....	35
Tab. 8. Přehled čerpání dotací v letech 1999 – 2006 v Kč	36
Tab. 9. Čerpání dotace v rámci programu TRVALÁ PROSPERITA v Kč.....	40
Tab. 10. Předpokládané přínosy projektu za celé sledované období	41
Tab. 11. Čerpání dotace v rámci programu ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA v Kč.....	41
Tab. 12. Úhrn čerpaných prostředků formou dotací v Kč.....	43
Tab. 13. Tržby za realizované výkony v tis. Kč.....	45
Tab. 14. Podíl dotací na realizovaných výkonech.....	45
Tab. 15. Podíl bankovních úvěrů na realizovaných výkonech.....	45
Tab. 16. Výdaje vynaložené na výzkum a vývoj v období 1999 - 2006 v tis. Kč.....	47
Tab. 17. Podíl dotací na celkových výdajích na výzkum a vývoj (v tis. Kč).....	47
Tab. 18. Tržby za výrobky vyvinuté na základě dotovaných projektů v tis. Kč	49
Tab. 19. Podíl tržeb z prodeje výrobků vyvinutých za pomoci dotací na celk. tržbách.....	49
Tab. 20. Vybrané programy podpory v rámci OPPI využitelné v Tajmac-ZPS, a. s.	55

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Prioritní osy OPPI
- P II Čerpání prostředků EUREKA (v tis. Kč)
- P III Čerpání prostředků KONSORCIA (v tis. Kč)
- P IV Čerpání prostředků POKROK (v tis. Kč)

PŘÍLOHA P I: PRIORITNÍ OSY OPPI

Prioritní osa	Oblast podpory	Program podpory
1 Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	START
	1.2 Využití nových finančních nástrojů	-
2 Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků	PROGRES, ZÁRUKA
	2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	ROZVOJ, ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY, ICT V PODNICÍCH
3 Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	EKO-ENERGIE
4 Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	INOVACE
	4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	POTENCIÁL
5 Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce	SPOLUPRÁCE, PROSPERITA
	5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA
	5.3 Infrastruktura pro podnikání	NEMOVITOSTI
6 Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	PORADESTVÍ
	6.2 Podpora marketingových služeb	MARKETING
7 Technická pomoc	7.1 Technická pomoc při řízení a implementaci OPPI	-
	7.2 Ostatní technická pomoc	-

Zdroj: [26]

Zpracování: vlastní

PŘÍLOHA P II: ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ EUREKA (V TIS. KČ)

Rok	Zdroj financování	Nákladová položka	Dle smlouvy	Skutečné čerpání
1999	Vlastní zdroje	osobní náklady	9 100	9 500
	Dotace	osobní náklady	2 650	2 374
		náklady na služby	100	64
		materiálové náklady	450	522
		další náklady	400	240
		dotace celkem	3 600	3 200
Čerpání peněž. prostředků za rok 1999 celkem			12 700	12 700
2000	Vlastní zdroje	osobní náklady	8 900	10 032
	Dotace	osobní náklady	2 320	2 205
		náklady na služby	70	300
		materiálové náklady	410	365
		další náklady	500	430
		dotace celkem	3 300	3 300
Čerpání peněž. prostředků za rok 2000 celkem			12 200	13 332
2001	Vlastní zdroje	osobní náklady	7 300	8 395
		režijní náklady	1 000	1 000
	Dotace	osobní náklady	997	1 028
		náklady na služby	150	256
		materiálové náklady	300	155
		další náklady	393	351
		dotace celkem	1 840	1 790
Čerpání peněž. prostředků za rok 2001 celkem			10 140	11 185
PROJEKT CELKEM			35 040	37 217
DOTACE CELKEM			8 740	8 290

Zdroj: [39]

PŘÍLOHA P III: ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ KONSORCIA (V TIS. KČ)

Rok	Zdroj financování	Nákladová položka	Dle smlouvy	Skutečné čerpání
2003	Vlastní zdroje	osobní náklady	4 600	4 602
		náklady na služby	850	771
		doplňkové režijní nákl.	125	43
		další provozní náklady	5 150	4 776
	Dotace MPO	osobní náklady	1 400	1 387
		náklady na služby	350	346
		doplňkové režijní nákl.	175	172
		další provozní náklady	1 650	1 492
		dotace celkem	3 575	3 397
Čerpání peněž. prostředků za rok 2003 celkem			14 300	13 589
2004	Vlastní zdroje	osobní náklady	10 700	8 499
		náklady na služby	1 400	799
		doplňkové režijní nákl.	6 500	6 171
		další provozní náklady	2 700	2 694
	Dotace MPO	osobní náklady	4 300	3 751
		náklady na služby	600	516
		doplňkové režijní nákl.	2 400	2 018
		další provozní náklady	1 000	793
		dotace celkem	8 300	7 078
Čerpání peněž. prostředků za rok 2004 celkem			29 600	25 241
2005	Vlastní zdroje	osobní náklady	4 600	4 845
		náklady na služby	900	1 158
		doplňkové režijní nákl.	3 500	4 665
		další provozní náklady	3 850	4 553
	Dotace MPO	osobní náklady	1 200	1 199
		náklady na služby	300	300
		doplňkové režijní nákl.	1 000	999
		další provozní náklady	2 500	2 498
		dotace celkem	5 000	4 996
Čerpání peněž. prostředků za rok 2005 celkem			17 850	20 217
PROJEKT CELKEM			56 681	59 048
DOTACE CELKEM			15 475	15 471

Zdroj: [39]

PŘÍLOHA P IV: ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ POKROK (V TIS. KČ)

Rok	Zdroj financování	Nákladová položka	Dle smlouvy	Skutečné čerpání
2004	Vlastní zdroje	osobní náklady	700	1 302
		náklady na služby	400	480
		doplňkové režijní nákl.	1 680	2 623
		další provozní náklady	1 807	2 182
	Dotace MPO	osobní náklady	700	700
		náklady na služby	300	300
		doplňkové režijní nákl.	1 120	1 120
		další provozní náklady	1 193	1 193
		dotace celkem	3 313	3 313
Čerpání peněž. prostředků za rok 2004 celkem			7 900	9 900
2005	Vlastní zdroje	osobní náklady	1 100	1 112
		náklady na služby	1 700	1 073
		doplňkové režijní nákl.	2 200	2 318
		další provozní náklady	3 600	3 219
	Dotace MPO	osobní náklady	1 000	1 000
		náklady na služby	1 100	1 100
		doplňkové režijní nákl.	1 400	1 400
		další provozní náklady	2 000	1 990
		dotace celkem	5 500	5 490
Čerpání peněž. prostředků za rok 2005 celkem			14 100	13 212
2006	Vlastní zdroje	osobní náklady	1 000	1 845
		náklady na služby	900	880
		doplňkové režijní nákl.	3 179	5 985
		další provozní náklady	3 600	5 561
	Dotace MPO	osobní náklady	800	900
		náklady na služby	600	500
		doplňkové režijní nákl.	1 000	1 000
		další provozní náklady	2 000	2 000
		dotace celkem	4 400	4 400
Čerpání peněž. prostředků za rok 2006 celkem			13 079	18 671
PROJEKT CELKEM			35 079	41 783
DOTACE CELKEM			13 213	13 203

Zdroj: [39]